สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

จุลสาร

ธนาคารสมอง

สื่อสร้างสัมพันธ์ สรรค์สร้างสังคม

ธนาคารสมอง

ฉบับที่ ๔๕ เดือนกันยายน ๒๕๖๙

- รวมพลังถอดบทเรียนวุฒิอาสาธนาคารสมอง เพื่อสืบสานพระราชปณิธานของสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง
- Silver Economy: เศรษฐกิจสูงวัย โอกาสใหม่ของประเทศ
- สมุนไพรไทย สู่การปรับสมดุลสุขภาพผู้สูงวัย
- จันท์ชอง: พลังสตรีสูงวัยคนชอง สืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น สู่การเป็นผู้ประกอบการอย่างยั่งยืน
- สูงวัยเที่ยวปลอดภัย บนเส้นทาง "นครชัยบุรินทร์"
- HUMMER Eco Print: งานหัตถกรรมสร้างอาชีพ เสริมทักษะ สร้างสุขผู้สูงวัย

บทบรรณาธิการ

เมื่อวันที่ ๑๒ สิงหาคมที่ผ่านมา ปวงชนชาวไทยได้น้อมรำลึกในพระมหากรุณาธิคุณ เนื่องในวันคล้ายวันพระราชสมภพสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ผู้ทรงอุทิศพระวรกายปฏิบัติพระราชกรณียกิจเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนมาอย่างยาวนาน โดยเฉพาะพระราชดำริในการส่งเสริมให้ผู้สูงอายุที่เป็นผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ ได้นำศักยภาพของตนเองมาสร้างประโยชน์แก่สังคมและประเทศชาติ อันเป็นแนวคิดสำคัญที่นำมาสู่การดำเนินงานของวุฒิอาสาธนาคารสมอง

จุลสารธนาคารสมอง ฉบับที่ ๔๕ นำเสนอแนวคิด “เศรษฐกิจสูงวัย” (Silver Economy) ซึ่งชวนให้มองผู้สูงอายุในมิติใหม่ มิใช่เพียงผู้รับการดูแล แต่เป็นทั้งผู้บริโภคที่มีกำลังซื้อ และผู้ผลิตที่เป็นผู้สร้างคุณค่าทางเศรษฐกิจและสังคมจากความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ที่สั่งสมมา บทความที่นำเสนอภายในเล่มจึงสะท้อนโอกาสจากสังคมสูงวัยผ่านตัวอย่างการขับเคลื่อนงานของวุฒิอาสาธนาคารสมองในหลากหลายด้าน ได้แก่ **“สมุนไพรไทย สู่การปรับสมดุลสุขภาพผู้สูงวัย”** วุฒิอาสาฯ จังหวัดแพร่ ใช้ภูมิปัญญาด้านแพทย์แผนไทยและสมุนไพรพื้นถิ่นมาผสมผสานศาสตร์การวิเคราะห์ธาตุเจ้าเรือน เพื่อดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุ ต่อยอดเป็นผลิตภัณฑ์สร้างงานและรายได้แก่ชุมชน **“จันท์ชอง: พลังสตรีสูงวัยคนชอง สืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น สู่การเป็นผู้ประกอบการอย่างยั่งยืน”** วุฒิอาสาฯ จังหวัดจันทบุรี ส่งเสริมสตรีสูงอายุกลุ่มชาติพันธุ์ให้เป็นผู้ประกอบการสูงวัย นำความเชื่อภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรจากพืชพื้นถิ่นมาต่อยอดเป็นเครื่องประดับ และผลิตภัณฑ์หัตถกรรม ภายใต้แบรนด์ “จันท์ชอง” **สูงวัยเที่ยวปลอดภัยบนเส้นทาง “นครชัยบุรินทร์”** วุฒิอาสาฯ จังหวัดบุรีรัมย์ ร่วมออกแบบเส้นทางท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม สู่การท่องเที่ยวที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุ เปลี่ยนผู้สูงวัยเป็นผู้สร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจ เกิดการจ้างงาน และกระจายรายได้สู่ชุมชน **“HUMMER Eco Print: งานหัตถกรรมสร้างอาชีพ เสริมทักษะ สร้างสุขผู้สูงวัย”** วุฒิอาสาฯ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ถ่ายทอดความรู้และส่งเสริมอาชีพผู้สูงวัยผ่านงานหัตถกรรมผ้าพิมพ์ลายธรรมชาติ ที่ต่อยอดสู่การสร้างอาชีพ สร้างรายได้ และเสริมทักษะการใช้กล้ามเนื้อมือของผู้สูงอายุในชุมชน

นอกจากนี้ ยังมีคอลัมน์ที่ชวนติดตาม ทั้ง**ก้าวทันโลก** นำเสนอแนวทางพัฒนาศักยภาพคนพิการสู่การเป็นผู้ประกอบการเพื่อสังคม ซึ่งสะท้อนคุณค่าของการเปิดโอกาสให้คนทุกกลุ่มมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศอย่างเท่าเทียม และ**สาระน่ารู้ “Silver Economy: เศรษฐกิจสูงวัย โอกาสใหม่ของประเทศ”** เล่าถึงการปรับเปลี่ยนมุมมองต่อผู้สูงอายุจากการเป็น “ผู้รับ” ไปสู่การเป็นทั้ง “ผู้บริโภค” และ “ผู้ผลิต” โดยชี้ให้เห็นแนวทางการดำเนินงานที่เปลี่ยนจากความท้าทายของสังคมสูงวัยไปเป็นโอกาสทางเศรษฐกิจ และ**เลียบเรียงเคียงรั้ววุฒิอาสาฯ** เป็นการรวบรวมข้อมูลข่าวสารและความเคลื่อนไหวของวุฒิอาสาฯ

ภายในเล่มยังรวบรวมผลการประชุมและความเคลื่อนไหวสำคัญของวุฒิอาสาฯ ได้แก่ การประชุมเชิงปฏิบัติการ **“เชื่อมเครือข่าย ร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาวุฒิอาสาธนาคารสมอง กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออก ๒”** ณ จังหวัดจันทบุรี และการประชุม **“รวมพลังถอดบทเรียนวุฒิอาสาธนาคารสมอง เพื่อสืบสานพระราชปณิธานของสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง”** ณ จังหวัดอุดรธานี ซึ่งสภาพัฒน์ และ มพท. จัดขึ้นเมื่อเดือนมิถุนายนและสิงหาคมที่ผ่านมา กิจกรรมทั้งสองสะท้อนถึงพลังความร่วมมือของวุฒิอาสาฯ ในการนำความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์มาร่วมพัฒนาพื้นที่อย่างเป็นรูปธรรม

หวังเป็นอย่างยิ่งว่า จุลสารธนาคารสมองฉบับนี้จะช่วยสร้างแรงบันดาลใจให้ผู้อ่านมองเห็นโอกาสจากการเป็นสังคมสูงวัยที่ผู้สูงอายุสามารถใช้ความรู้ความสามารถ และประสบการณ์อย่างเต็มศักยภาพ เพื่อนำไปสู่การสร้างเศรษฐกิจและสังคมที่เข้มแข็งและเติบโตอย่างยั่งยืนต่อไป แล้วพบกันใหม่ฉบับหน้า สวัสดีค่ะ

โดย รศ.ทองทิพภา วิริยะพันธุ์
กรรมการ มพท. และอาจารย์ คณะบริหารธุรกิจ
สาขาการจัดการ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย

การพัฒนาศักยภาพคนพิการสู่ผู้ประกอบการเพื่อสังคม

ปัจจุบัน ประเทศไทยให้ความสำคัญกับการพัฒนาที่ยั่งยืน เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่สมดุลและเกื้อกูลกันทั้ง ๓ มิติ คือ มิติเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม จะได้เป็นการเติบโตที่ก่อให้เกิดการแบ่งปันผลประโยชน์ร่วมกัน ดังนั้น การพัฒนาศักยภาพของมนุษย์จึงเป็นเรื่องสำคัญที่สุด เพราะจะเป็นวิธีการที่เอื้อต่อการสร้างโอกาสที่เท่าเทียมกัน และส่งผลดีต่อการลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างเป็นรูปธรรม ดังที่ Ronaparp (2021) กล่าวไว้ว่า การแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำอย่างยั่งยืน ได้แก่ การสร้างโอกาสในการหารายได้ให้กับครัวเรือน เพื่อให้นำไปสู่การเติบโตอย่างยั่งยืน ซึ่งการพัฒนามนุษย์ให้เติบโตอย่างมีส่วนร่วมสามารถทำได้หลายวิธี เช่น ส่งเสริมให้เป็นผู้ประกอบการเพื่อสังคม ดังที่ Nuchpiam et al. (2018) สรุปไว้ว่า วิสาหกิจเพื่อสังคม (Social Enterprise) เป็นรูปแบบการดำเนินธุรกิจที่จะช่วยเกื้อหนุนการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน เพราะให้ความสำคัญกับการสร้างความสมดุลระหว่างการแสวงหาผลกำไรทางธุรกิจกับการแก้ปัญหาทางสังคม ทำให้วิสาหกิจเพื่อสังคมกำลังเป็นที่จับตามองในเวทีระดับโลกอย่างมาก เพราะมีรูปแบบการดำเนินธุรกิจที่สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน เนื่องจากมีเจตนารมณ์ที่จะขจัดความยากจนทุกรูปแบบ และครอบคลุมไปถึงด้านสภาพแวดล้อมด้วย (Le Blanc, 2015, อ้างอิงใน Nuchpiam et al., 2018)

ดังนั้น ในปี พ.ศ. ๒๕๖๐ หอการค้าไทย ร่วมกับมูลนิธิหอการค้าไทย บมจ. เมืองไทยประกันภัย และมหาวิทยาลัยหอการค้าไทย จึงได้จัดอบรมให้คนพิการเป็นผู้ประกอบการเพื่อสังคมโดยไม่คิดค่าใช้จ่ายใด ๆ ในหลักสูตรอบรมระยะสั้น “Mini MBA for Social Enterprise สำหรับองค์กรคนพิการและเครือข่าย” ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๖ รวมทั้งสิ้น ๕ รุ่น ซึ่งผู้เข้าอบรม ได้แก่ ผู้บริหารองค์กรคนพิการ/คนพิการ/ผู้ดูแลคนพิการ จำนวน ๗๐-๘๐ คนต่อรุ่น วัตถุประสงค์ในการอบรม ได้แก่ ให้องค์ความรู้เกี่ยวกับการประกอบธุรกิจตามแนวทางวิสาหกิจเพื่อสังคม คนพิการจะได้มีศักยภาพทางธุรกิจที่พร้อมจะเป็นผู้ประกอบการเพื่อสังคม สามารถสร้างรายได้เลี้ยงดูตนเองและครอบครัวได้อย่างยั่งยืน และในขณะเดียวกัน ก็สามารถช่วยเหลือดูแลคนพิการอื่น ๆ ให้เติบโตไปพร้อม ๆ กันได้

กรณีศึกษา: บริษัท ออทิสติกไทย วิสาหกิจเพื่อสังคม จำกัด

บริษัท ออทิสติกไทย วิสาหกิจเพื่อสังคม จำกัด เป็นต้นแบบธุรกิจเพื่อสังคมที่สร้างรายได้และพัฒนาอาชีพให้บุคคลออทิสติกและผู้พิการ โดยเปลี่ยนภาระการพึ่งพาเงินบริจาค ให้กลายเป็นอาชีพที่ยั่งยืนผ่านการสร้างนวัตกรรมสินค้าและบริการ เช่น **แบรนด์ Artstory** ผลิตภัณฑ์ศิลปะจากเด็กพิเศษ โดยมูลนิธิออทิสติกไทย ได้ก่อตั้งขึ้นภายใต้วัตถุประสงค์ เพื่อส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของบุคคลออทิสติกในด้านการศึกษา การฝึกทักษะชีวิต การพัฒนาศักยภาพการฝึกอาชีพและการมีงานทำ ฯลฯ ต่อมา ในปี ๒๕๖๐ มูลนิธิออทิสติกไทยได้รับการเชิญชวนจากหอการค้าไทยและมหาวิทยาลัยหอการค้าไทย ให้เข้าร่วมอบรมหลักสูตร “Mini MBA for Social Enterprise สำหรับองค์กรคนพิการ” เพื่อส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพทางธุรกิจในรูปแบบของ “วิสาหกิจเพื่อสังคม” ทำให้มีการจัดตั้ง “บริษัท ออทิสติกไทย วิสาหกิจเพื่อสังคม จำกัด” ประเภทไม่แสวงหาผลกำไรมาแบ่งปันกัน และรูปแบบในการประกอบธุรกิจเพื่อสังคมจะมีการจัดทำสินค้า/ผลิตภัณฑ์จากผลงานของคนพิการ โดยนำผลงานจากภาพลายเส้นและภาพดิจิทัลมาต่อยอดสู่ผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ทำให้บริษัทฯ สามารถนำรายได้ไปส่งเสริมและสนับสนุนให้คนพิการได้เรียนรู้การประกอบธุรกิจเพื่อสังคมอย่างต่อเนื่อง โดยทำการขยายผลไปสู่ต่างจังหวัดด้วย นอกจากนี้ แบรนด์ Artstory ยังขยายความร่วมมือกับ **บริษัท ศรีไทยซุปเปอร์แวร์ จำกัด (มหาชน)** โดยนำผลงานศิลปะของศิลปินเด็กและบุคคลออทิสติก มาต่อยอดเป็นลวดลายบนผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ในครัวเรือน อาทิ จาน ชาม และผลิตภัณฑ์เมลามีน ภายใต้คอลเลกชันพิเศษ “Artstory x Srithai” พร้อมทั้งนำผลิตภัณฑ์ฝีมือเด็กออทิสติกไปร่วมจัดแสดงและจำหน่ายในงานมหกรรมและกิจกรรมต่าง ๆ ของบริษัท ช่วยเพิ่มช่องทางการตลาด สร้างรายได้ และเปิดโอกาสให้ผลงานของบุคคลออทิสติกเป็นที่รู้จักในวงกว้างมากยิ่งขึ้น

บริษัท ออทิสติกไทย วิสาหกิจเพื่อสังคม จำกัด สะท้อนให้เห็นว่า การพัฒนาศักยภาพคนพิการมิใช่เพียงการฝึกอาชีพ หากแต่ต้องสร้างระบบนิเวศที่เอื้อต่อการประกอบธุรกิจ ตั้งแต่การพัฒนาทักษะ การสร้างผลิตภัณฑ์ การตลาด การสร้างเครือข่าย และการเข้าถึงผู้บริโภค จึงจะทำให้คนพิการสามารถแข่งขันได้อย่างยั่งยืน

อย่างไรก็ตาม การพัฒนาศักยภาพคนพิการให้เป็นผู้ประกอบการเพื่อสังคมมิได้เป็นเรื่องง่าย เนื่องจากคนพิการมีข้อจำกัดหลายด้าน ทั้งปัญหาจากตัวคนพิการเอง หรือปัญหาอื่น ๆ ที่ส่งผลต่อคนพิการ ดังนั้น กระบวนการ “เปลี่ยนภาระเป็นพลัง” เพื่อให้คนพิการสามารถพึ่งพาตนเองทางการเงินอย่างยั่งยืนจึงเป็นเรื่องสำคัญ เพราะจะส่งผลให้คนพิการและครอบครัวมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดี มีคุณภาพชีวิตที่ดี สามารถดำรงชีวิตอย่างมีคุณค่า มีศักดิ์ศรี และมีความภาคภูมิใจที่ได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศชาติด้วย

“รวมพลังถอดบทเรียนวุฒิอาสาธนาคารสมอง เพื่อสืบสานพระราชปณิธานของสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง”

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) โดยกองยุทธศาสตร์การพัฒนาความเสมอภาคและความเท่าเทียมทางสังคม ร่วมกับมูลนิธิพัฒนาไท (มพท.) จัดประชุมเชิงปฏิบัติการ **“รวมพลังถอดบทเรียนวุฒิอาสาธนาคารสมอง เพื่อสืบสานพระราชปณิธานของสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง”** เพื่อ**น้อมรำลึกในพระมหากรุณาธิคุณและสืบสานพระราชปณิธานของสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง** ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนและประเทศชาติอย่างยั่งยืน โดยเฉพาะพระราชดำริในการส่งเสริมให้ผู้สูงอายุที่เป็นผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ ได้นำศักยภาพของตนเองมาสร้างประโยชน์แก่สังคมและประเทศชาติ อันเป็นแนวคิดสำคัญที่นำมาสู่การดำเนินงานของวุฒิอาสาธนาคารสมอง โดยจัดขึ้นเมื่อวันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๖๙ ณ โรงแรมเซ็นทารา อุดร อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี มีผู้เข้าร่วมประชุม ๓๒๔ คน ประกอบด้วย รองผู้ว่าราชการจังหวัดอุดรธานี กรรมการมูลนิธิพัฒนาไท ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ สศช. และ มพท. และวุฒิอาสาธนาคารสมองจากทั่วประเทศ

ช่วงเช้า

นายณัฐพงศ์ คำวงศ์ปิน รองผู้ว่าราชการจังหวัดอุดรธานี กล่าวต้อนรับผู้เข้าร่วมประชุม โดยกล่าวถึงจังหวัดอุดรธานีว่า มีภูมิปัญญาท้องถิ่นและแหล่งมรดกทางวัฒนธรรมที่สำคัญ รวมทั้งมีเครือข่ายชุมชน/ภาคประชาสังคมที่เข้มแข็ง ซึ่งเป็นพลังสำคัญในการพัฒนาพื้นที่ สอดคล้องกับบทบาทของวุฒิอาสาฯ ในการสืบสานพระราชปณิธานให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม

จากนั้น **นางสาววรวรรณ พลิคามิน** รองเลขาธิการสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และเลขาธิการมูลนิธิพัฒนาไท ได้กล่าวชี้แจงวัตถุประสงค์และสาระสำคัญของการจัดประชุม ซึ่งมุ่งเปิดพื้นที่ให้วุฒิอาสาฯ จากทุกภูมิภาคได้ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ และถอดบทเรียนการดำเนินงานและแนวปฏิบัติที่ดี เพื่อนำไปต่อยอดและขยายผลการทำงานในพื้นที่ พร้อมทั้งเสริมสร้างความเข้มแข็งของเครือข่ายวุฒิอาสาฯ ในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน

และ**นายปรเมธี วิมลศิริ ประธานกรรมการมูลนิธิพัฒนาไท** ประธานในพิธีกล่าวเปิดการประชุม ได้เน้นย้ำถึงความสำคัญของแนวพระราชดำริของสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ที่ทรงให้มีการรวบรวมผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์จากหลากหลายสาขามาร่วมทำประโยชน์แก่สังคมและประเทศชาติ จนนำไปสู่การก่อตั้ง “ธนาคารสมอง” ซึ่งเป็นคลังปัญญาอันทรงคุณค่าของชาติ ในการส่งต่อองค์ความรู้และประสบการณ์จากรุ่นสู่รุ่น แนวพระราชดำริดังกล่าวยังสอดคล้องกับแนวคิดการพัฒนาสมัยใหม่ ทั้งการพัฒนาทุนมนุษย์ ทุนทางสังคม การสูงวัยอย่างมีพลัง (Active Aging) และการเข้าสู่สังคมสูงวัยในระดับสุดยอด โดยการขับเคลื่อนงานของวุฒิอาสาฯ จะเป็นกลไกสำคัญในการเปลี่ยน “ทุนทางปัญญา” ให้เป็น “คุณค่าทางสังคม” สะท้อนให้เห็นถึงการสานต่อพระราชปณิธานให้เกิดผลสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรม

ต่อมา เป็น**พิธีบำเพ็ญพระราชกุศลถวายแด่สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง** โดยพระสงฆ์ ๑๐ รูป จากวัดนิโรธพิมพาราม (สาขาวัดนาหลวง) จังหวัดอุดรธานี ได้เจริญพระพุทธมนต์ สดับปกรณ์ ซึ่งประธานกรรมการมูลนิธิพัฒนาไท พร้อมด้วยรองผู้ว่าราชการจังหวัดอุดรธานี และกรรมการมูลนิธิพัฒนาไท ร่วมประกอบพิธีถวายผ้าไตรและเครื่องไทยธรรมแด่พระสงฆ์ จากนั้นเป็นการบรรยายหัวข้อ **“แสงแห่งพระเมตตาพระพันปี”** โดยพระธรรมวิทย์ ฐานธมฺโม ประธานมูลนิธิพุทธเมตตาบารมีเพื่อสังคม และวุฒิอาสาฯ จังหวัดหนองคาย กล่าวถึงพระมหากรุณาธิคุณที่ทรงอุทิศพระองค์เพื่อบำบัดทุกข์บำรุงสุข และยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน พร้อมเชิญชวนวุฒิอาสาฯ น้อมนำพระราชปณิธานและพระราชจริยวัตรแห่งการทำความดีเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต โดยใช้ความรู้และประสบการณ์ช่วยเหลือสังคม พัฒนาชุมชน และสร้างประโยชน์แก่ประเทศชาติอย่างยั่งยืน

ช่วงบ่าย: เวทีเสวนา “พลังปัญญาอาสา สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน”

ผู้แทนวุฒิอาสาฯ จาก ๕ ภาค ร่วมถ่ายทอดประสบการณ์และบทเรียนจากการทำงานจริงในพื้นที่ ที่สะท้อนให้เห็นถึงการนำองค์ความรู้ภูมิปัญญา เทคโนโลยี และการมีส่วนร่วมของคนในพื้นที่มาประยุกต์ใช้ในการแก้ไขปัญหาและสร้างการเปลี่ยนแปลงที่เป็นรูปธรรมและยั่งยืน ได้แก่

โครงการผีเสื้อแห่งชีวิต: ยกระดับคุณภาพชีวิตชุมชนบ่อแก้ว โดยนายอภิรัตน์ มาศรัตน์ วุฒิอาสาฯ จังหวัดเชียงใหม่ มุ่งพัฒนาคนทุกช่วงวัย ผ่านความร่วมมือของชุมชนและภาคีในพื้นที่ เชื่อมโยงการศึกษา สุขภาวะ ความหลากหลายทางวัฒนธรรม และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ผ่านกิจกรรมสำคัญ อาทิ การดูแลเด็กในช่วง ๒,๕๐๐ วันแรก หลักสูตรวัฒนธรรมท้องถิ่น และการท่องเที่ยวโดยชุมชน (Community-Based Tourism: CBT) บูรณาการเส้นทางการท่องเที่ยวแบบรับผิดชอบสังคม (CSR) เปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวร่วมปลูกป่า เรียนรู้วิถีชุมชน และสร้างแรงบันดาลใจในการดูแลสุขภาพเพื่อการมีอายุยืนอย่างมีคุณภาพ (Longevity) ส่งผลให้ตำบลบ่อแก้วเป็นพื้นที่ต้นแบบด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตและเศรษฐกิจฐานรากอย่างยั่งยืน

จากภูมิปัญญาชุมชนสู่ Smart Farming: การใช้ AI และ IoT เพื่อจัดการเกษตรอย่างแม่นยำ โดยนายธนเดช ณัฐวัฒน์จิระประไพ วุฒิอาสาฯ จังหวัดชุมพร ถ่ายทอดการผสานภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ากับเทคโนโลยีและนวัตกรรม เพื่อพัฒนาสู่ “Smart Farming” อาทิ ระบบ Soil Sense สำหรับตรวจวัดความชื้นและอุณหภูมิในดิน นวัตกรรมตรวจวัดความสุกของทุเรียน และระบบการเลี้ยงผึ้งชันโรงอัจฉริยะ ที่ช่วยควบคุมอุณหภูมิและติดตามน้ำหนักรัง เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ วางแผนผลผลิตและการตลาด นอกจากนี้ ยังประยุกต์ใช้เทคโนโลยี VR และ AR เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชน ผ่านแพลตฟอร์ม GoChumphon พร้อมสร้างเครือข่ายและระบบแบ่งปันองค์ความรู้ในชุมชน สู่นวัตกรรมที่ตอบโจทย์ชุมชนและสามารถส่งต่อคนรุ่นต่อไปได้อย่างยั่งยืน

จากเมืองท่องเที่ยวสู่เมืองแห่งการเรียนรู้: โมเดลลานวิถีเชียงคาน ๒ กาลเวลา โดยนายสุริยัน แก้วกัญญา วุฒิอาสาฯ จังหวัดเลย นำเสนอการพัฒนาพื้นที่โดยใช้วัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น และพลังของชุมชนเป็นฐาน พร้อมประสานความร่วมมือกับภาคีเครือข่าย เปิดโอกาสให้คนในพื้นที่มีส่วนร่วมวางแผนและพัฒนา “ลานกิจกรรมวิถีไทเชียงคาน” ให้เป็นพื้นที่สร้างอาชีพ จัดกิจกรรมทางเศรษฐกิจ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้วัฒนธรรมระหว่างชุมชนกับนักท่องเที่ยว ช่วยกระจายรายได้จากการท่องเที่ยว สร้างความภาคภูมิใจในอัตลักษณ์ท้องถิ่น และขับเคลื่อนเชียงคานจากเมืองท่องเที่ยวสู่เมืองแห่งการเรียนรู้อย่างยั่งยืน

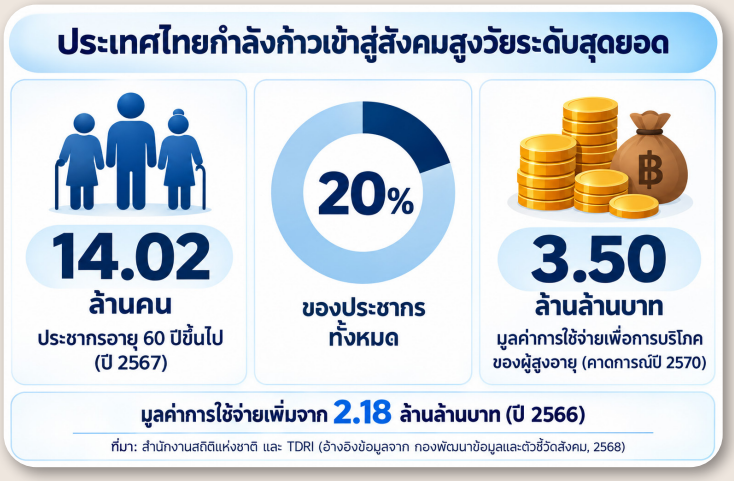
การแก้ไขปัญหาชุมชนด้วยกระบวนการมีส่วนร่วม ภายใต้งานวิจัยท้องถิ่น โดยนายปัญญา โตกทอง วุฒิอาสาฯ จังหวัดสมุทรสงคราม นำเสนอการใช้งานวิจัยเพื่อท้องถิ่นเป็นเครื่องมือสร้างการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาในพื้นที่ ผ่านการสร้างนวัตกรรมประตูระบายน้ำ “บานหับเผย” ที่สามารถปรับระดับน้ำทะเล (น้ำเค็ม) ได้ตามความต้องการของชุมชนทั้งสองฝั่งในแต่ละช่วงฤดูกาล ช่วยลดความขัดแย้งในการทำเกษตรกรรมและการทำประมงของคนในพื้นที่

การประยุกต์ใช้ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ (GIS) เพื่อพัฒนาพื้นที่ โดยนายบัญชา เทียมครบุรี วุฒิอาสาฯ จังหวัดสระแก้ว ถ่ายทอดการนำความรู้ด้านระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ (GIS) พัฒนาเป็น “GIS ระดับชุมชน” เปิดโอกาสให้ประชาชนร่วมสำรวจ จัดเก็บ และจัดทำแผนที่ข้อมูลครัวเรือนกลุ่มเปราะบาง และทรัพยากรในพื้นที่ เพื่อนำข้อมูลมาแก้ไขปัญหาได้อย่างตรงจุด อาทิ ปัญหาช้างป่า สิทธิในที่ดินทำกิน และการเฝ้าระวังคุณภาพน้ำจากการลักลอบทิ้งของเสีย โดยยึดหลัก ๔ ป. ได้แก่ ประสาน ประชาสัมพันธ์ ปฏิบัติ และปลุกจิตสำนึก มุ่งพัฒนาคน ลดความยากจน และอนุรักษ์ทรัพยากรดิน น้ำ และป่า ตามแนวพระราชดำริของสมเด็จพระบรมราชชนนีพันปีหลวง ก่อให้เกิดการทำงานร่วมกันบนฐานข้อมูลที่น่าเชื่อถือ โปร่งใส และมีประสิทธิภาพ

การประชุมเชิงปฏิบัติการครั้งนี้ นอกจากจะเป็นเวทีน้อมรำลึกในพระมหากรุณาธิคุณและสืบสานพระราชปณิธานของสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ยังเป็นพื้นที่สำคัญในการเชื่อมโยงคน องค์ความรู้ และประสบการณ์จากทั่วประเทศให้เกิดแรงบันดาลใจในการเรียนรู้ร่วมกัน และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนางาน ตลอดจนการสร้างและขยายเครือข่ายความร่วมมือของวุฒิอาสาฯ ในพื้นที่ต่าง ๆ เพื่อร่วมกันขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศ จากพระราชปณิธานสู่พลังปัญญาของวุฒิอาสาฯ และจากองค์ความรู้ในพื้นที่ สู่การสร้างคุณค่าแก่สังคม เพื่อการพัฒนาประเทศที่มั่นคงและยั่งยืนต่อไป

จุดเปลี่ยนโครงสร้างประชากร สู่เศรษฐกิจแบบใหม่

โลกกำลังก้าวเข้าสู่การเปลี่ยนแปลงทางโครงสร้างประชากรครั้งใหญ่ที่สุดในประวัติศาสตร์มนุษยชาติ นั่นคือการก้าวเข้าสู่ **“สังคมสูงวัย”** (Aging Society) อย่างสมบูรณ์และรวดเร็ว เช่นเดียวกับประเทศไทยที่กำลังเข้าสู่การเปลี่ยนแปลงทางโครงสร้างประชากรอย่างชัดเจน จากข้อมูลการสำรวจประชากรสูงอายุในประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๖๗ ระบุว่า ประเทศไทยมีประชากรอายุ ๖๐ ปีขึ้นไปประมาณ ๑๔.๐๒ ล้านคน หรือร้อยละ ๒๐ ของประชากรทั้งหมด และมีแนวโน้มเข้าสู่สังคมสูงวัยระดับสุดยอด (Super Aged Society) ภายในปี ๒๕๗๖ ตัวเลขนี้ไม่ได้บอกเพียงว่า “ประเทศไทยกำลังแก่ลง” แต่กำลังบอกว่าเศรษฐกิจของประเทศกำลังเปลี่ยนไปด้วย แนวคิดทางเศรษฐศาสตร์แบบใหม่ที่เรียกว่า **“Silver Economy”** หรือ **“เศรษฐกิจสูงวัย”** จะเป็นกลไกสำคัญในการสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจให้กับประเทศได้เป็นอย่างมาก โดยการศึกษาของสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI) ร่วมกับสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) คาดการณ์ว่ามูลค่าการใช้จ่ายเพื่อการบริโภคของผู้สูงอายุจะเพิ่มจาก ๒.๑๘ ล้านล้านบาท ในปี ๒๕๖๖ เป็น ๓.๕๐ ล้านล้านบาทในปี ๒๕๗๖ คำถามจึงไม่ใช่เพียงว่า **“เราจะรับมือกับสังคมสูงวัยอย่างไร?”** แต่คือ **“เราจะใช้ประโยชน์จากเศรษฐกิจสูงวัยอย่างไร?”**

Silver Economy จาก “ผู้สูงอายุ” สู่ “ตลาดแห่งโอกาส”

โอกาสทางเศรษฐกิจใหม่ของ “เศรษฐกิจสูงวัย” หมายถึง กิจกรรมทางเศรษฐกิจที่เกี่ยวข้องกับการตอบสนองความต้องการของประชากรสูงอายุ ทั้งสินค้าและบริการโดยตรง ตลอดจนกิจกรรมที่เชื่อมโยงกันในห่วงโซ่อุปทาน โดยมองผู้สูงอายุในฐานะ **“ผู้บริโภค”** ที่มีความต้องการเฉพาะ มีกำลังซื้อ มีเวลาว่าง และพร้อมเลือกใช้สินค้าและบริการที่ช่วยยกระดับคุณภาพชีวิต ทำให้การเป็นสังคมสูงวัยนำมาซึ่งโอกาสทางเศรษฐกิจ อาทิ บริการสุขภาพและการรักษา อุปกรณ์ตรวจวัดสัญญาณชีพ เซนเซอร์แจ้งเตือนอุบัติเหตุ และแอปพลิเคชันดูแลสุขภาพทางไกล รวมถึงอาหารเพื่อสุขภาพและอาหารฟังก์ชัน (Functional Food) การท่องเที่ยวที่สะดวกและปลอดภัย ตลอดจนนวัตกรรมทางการเงิน อาทิ สินเชื่อที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุ (Reverse Mortgage) ซึ่งช่วยเปลี่ยนมูลค่าบ้านให้เป็นรายได้สำหรับใช้จ่ายหลังเกษียณ นอกจากนี้ ยังครอบคลุมการพัฒนาที่อยู่อาศัยตามแนวคิดอารยสถาปัตย์ (Universal Design) เช่น พื้นกันลื่น ทางลาดสำหรับรถเข็น ประตูบานเลื่อน แสงสว่างที่เพียงพอ และราวจับในห้องน้ำ เป็นต้น เพื่อให้ผู้สูงอายุสามารถดำรงชีวิตได้อย่างปลอดภัยและมีสุขภาวะที่ดี

ขณะเดียวกัน ผู้สูงอายุยังมีบทบาทในฐานะ **“กำลังแรงงาน”** เนื่องจากเป็นผู้ที่มีความรู้ ทักษะ และประสบการณ์สะสมตลอดช่วงชีวิต จึงถือเป็นทุนมนุษย์ (Human Capital) ที่สำคัญของประเทศ ผู้สูงอายุที่ยังมีศักยภาพสามารถกลับเข้าสู่ตลาดแรงงานหรือทำงานต่อในรูปแบบที่เหมาะสม เพื่อช่วยบรรเทาปัญหาการขาดแคลนแรงงานและถ่ายทอดความรู้ให้แก่คนรุ่นใหม่ ตลอดจนพัฒนาเป็นผู้ประกอบการสูงวัย (Olderpreneur) ที่นำความเชี่ยวชาญและภูมิปัญญามาสร้างสินค้า บริการ อาชีพ และรายได้ นอกจากนี้ การทำงานเพื่อสังคมและการเป็นจิตอาสา แม้ไม่ก่อให้เกิดรายได้โดยตรง แต่ถือเป็นรูปแบบหนึ่งของการสร้างคุณค่าทางสังคม ทั้งการสนับสนุนการทำงานของชุมชน การถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ ตลอดจนการช่วยลดภาระของครอบครัวและระบบสวัสดิการทางสังคม ซึ่งเป็นการเสริมให้ระบบเศรษฐกิจและสังคมขับเคลื่อนได้อย่างเข้มแข็งยิ่งขึ้น

กรณีศึกษาจากต่างประเทศ: เมื่อโลกเริ่มเปลี่ยน “Aging” ให้เป็น “Opportunity”

ประเทศไทยไม่ใช่ประเทศเดียวที่กำลังเผชิญกับสังคมสูงวัย หลายประเทศเริ่มปรับมุมมองจากการรับมือกับผู้สูงวัย ไปสู่การสร้างโอกาสจากประชากรที่มีอายุยืนยาวขึ้น ทั้งในด้านการทำงาน การสร้างรายได้ การบริโภค และการมีส่วนร่วมในสังคม ดังเช่น **ญี่ปุ่น** ที่เป็นหนึ่งในประเทศต้นแบบสำคัญของการเปลี่ยนผ่านสู่สังคมสูงวัยระดับสุดยอด (Super Aging Society) ที่มีสัดส่วนประชากรสูงอายุอยู่ในระดับสูง และมีอายุคาดเฉลี่ยเมื่อแรกเกิดสูงที่สุดในโลก โดย**การเปลี่ยนผู้สูงอายุให้กลายเป็นขุมพลังเศรษฐกิจใหม่** ผ่านการพัฒนา**สินค้าเพื่อชีวิตที่ยืนยาว** ทั้งภาคอุตสาหกรรมที่ผลิตเทคโนโลยีที่ช่วยให้ผู้สูงวัยสามารถใช้ชีวิตได้บนพื้นฐานของการมีคุณภาพชีวิตที่ดี เช่น หุ่นยนต์แมวน้ำ “Paro” บำบัดภาวะเครียดและความเหงา ระบบ Smart Home ที่ตรวจจับการล้มและติดตามสุขภาพ ภาคอสังหาริมทรัพย์ที่ตลาด Serviced Housing หรือที่พักอาศัยแบบมีบริการที่เติบโตอย่างรวดเร็ว เช่นเดียวกับตลาดอาหารสำหรับผู้สูงอายุที่โตกว่า ๒๐๔.๖ พันล้านเยนในปี ๒๕๖๘ ขณะเดียวกันญี่ปุ่นยังให้ความสำคัญกับการนำศักยภาพและประสบการณ์ของผู้สูงอายุกลับมาใช้ประโยชน์ทางเศรษฐกิจ โดยกฎหมายของญี่ปุ่นกำหนดให้นายจ้างต้องดำเนินมาตรการเพื่อให้ลูกจ้างทำงานต่อได้ถึงอายุ ๖๕ ปี และตั้งแต่ปี ๒๕๖๔ เป็นต้นมา ได้กำหนดให้ต้องพยายามจัดหาโอกาสในการทำงานจนถึงอายุ ๗๐ ปี ทั้งในรูปแบบการจ้างงานต่อ

หรือจ้างเพื่อทำงานอื่น ๆ อีกทั้ง ยังได้จัดตั้ง Silver Human Resources Centers ซึ่งเป็นกลไกในระดับท้องถิ่นในการจัดหาโอกาสการทำงานที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุ ทั้งงานที่สร้างรายได้ และการเป็นอาสาสมัครเข้ามาช่วยเหลือชุมชน เช่น งานชั่วคราว งานระยะสั้น และงานเบา เพื่อให้ผู้สูงอายุสามารถใช้ความสามารถของตนเอง และยังคงเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน

อีกประเทศที่มีจุดเด่นในการพัฒนา Silver Economy คือ **สิงคโปร์** ที่มองประชากรสูงวัยเป็นตลาดใหม่ที่มีศักยภาพจากกำลังซื้อที่สูงของประชากรสูงอายุ และใช้ตลาดภายในประเทศเป็นพื้นที่สำหรับทดลองนวัตกรรม (Testbed) เพื่อขยายสู่ตลาดสูงวัยในภูมิภาค ซึ่งภาครัฐให้ความสำคัญกับ**การสนับสนุนภาคธุรกิจในการพัฒนาสินค้าและบริการที่ตอบสนองความต้องการของผู้สูงอายุ** เช่น โครงการ Food for Elders ที่ส่งเสริมให้ผู้ประกอบการผลิตอาหารที่มีคุณค่าทางโภชนาการและมีเนื้อสัมผัสเหมาะสมกับผู้สูงอายุ นอกจากนี้ ยังมี BOP Fall Monitor ซึ่งเป็นเทคโนโลยีผู้ช่วยดูแลผู้สูงอายุ (Age-Tech) ที่สามารถตรวจจับการหกล้มและเหตุการณ์ผิดปกติภายในบ้าน เพื่อช่วยให้สามารถช่วยเหลือได้อย่างทันท่วงที โดยไม่ต้องใช้กล้องวงจรปิดหรืออุปกรณ์สวมใส่ ขณะที่ **การส่งเสริมการทำงาน** สิงคโปร์มุ่งรักษาผู้สูงอายุให้อยู่ในตลาดแรงงานได้นานขึ้น โดยตั้งแต่วันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๖๙ ที่ผ่านมา รัฐบาลได้กำหนดอายุเกษียณขั้นต่ำ ๖๔ ปี และขยายอายุการจ้างงานถึง ๖๙ ปีและมีเป้าหมายเพิ่มเป็น ๖๕ ปี และ ๗๐ ปีภายในปี ๒๕๗๓ ควบคู่กับมาตรการสนับสนุนให้จ้างงานผู้สูงอายุผ่านโครงการ Senior Employment Credit ซึ่งช่วยลดต้นทุนค่าจ้างของนายจ้างที่จ้างแรงงานสูงอายุที่มีรายได้ตามเกณฑ์ นอกจากนี้ ยังมีมาตรการสนับสนุนการออกแบบงานใหม่และการพัฒนาทักษะ เพื่อให้แรงงานสูงอายุสามารถปรับตัวเข้ากับรูปแบบการทำงานที่เปลี่ยนแปลงไปได้

บทเรียนจากทั้ง ๒ ประเทศสะท้อนแนวคิดเดียวกันว่า การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรไม่ควรถูกมองเพียงว่าเป็นภาระที่ต้องจัดการ แต่ควรถามต่อว่า “เราจะสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจและสังคมจากการที่คนมีชีวิตยืนยาวขึ้นได้อย่างไร” เมื่อมองเช่นนี้ คนสูงวัยจึงไม่ได้เป็นเพียงผู้รับการดูแล แต่ยังสามารถเป็น **ผู้ทำงาน ผู้บริโภค ผู้ประกอบการ ผู้ถ่ายทอดความรู้ และผู้สร้างคุณค่าให้กับสังคม**

ประเทศไทยกับการขับเคลื่อน Silver Economy

ประเทศไทยกำลังเปลี่ยนผ่านจากการรับมือกับสังคมสูงวัยประเด็นด้านสวัสดิการและการดูแล ไปสู่การมองสังคมสูงวัยเป็นโอกาสในการสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจ แม้ปัจจุบันยังไม่มียุทธศาสตร์ด้าน Silver Economy ในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจสูงวัยโดยตรง แต่หลายหน่วยงานเริ่มมีการดำเนินการให้สอดรับกับแนวคิดเศรษฐกิจสูงวัยมากขึ้น อาทิ การผลักดันประเด็นการสร้างโอกาสและมูลค่าใน Silver Economy ให้เป็นวาระในสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ ครั้งที่ ๑๘ ที่จัดประชุมเมื่อเดือนพฤศจิกายน ปี ๒๕๖๘ ขณะเดียวกัน ภาคเอกชนยังมีการพัฒนา**โมเดลธุรกิจที่มุ่งเน้นการสร้างรายได้ควบคู่กับการสนับสนุนผู้สูงอายุในด้านต่าง ๆ** ซึ่งมีทั้ง**ด้านบริการดูแลผู้สูงอายุ** อย่าง “Go MAMMA” บริการรถแท็กซี่สำหรับผู้สูงอายุ ที่ให้บริการตั้งแต่รับจากบ้าน-รอทำธุระ-ส่งกลับบ้าน ซึ่งช่วยให้ผู้สูงอายุ โดยเฉพาะผู้มีความลำบากในการเดินทางหรือลูกหลานไม่มีเวลา สามารถเดินทางไปธุระ หรือไปพบแพทย์ได้ด้วยตนเอง **ด้านการส่งเสริมสุขภาพใจ** มี “ทัวร์สูงวัย หัวใจฟรุ้งฟริ้ง” ที่มีโปรแกรมการท่องเที่ยวที่ออกแบบสำหรับผู้สูงวัย โดยเน้นความสะดวกสบาย ความปลอดภัย และการดูแลอย่างใกล้ชิด รวมถึง**ด้านการใช้ศักยภาพของคนสูงวัยในฐานะแรงงาน** อย่าง “แกร็บวัยเก๋า” ที่เปิดโอกาสให้ผู้สูงอายุมาร่วมเป็นพาร์ทเนอร์คนขับรถยนต์รับ - ส่งผู้โดยสาร หรือจัดส่งอาหาร/พัสดุบนแพลตฟอร์ม ซึ่งช่วยให้ผู้สูงอายุมีรายได้ พร้อมกับการสร้างคุณค่าให้ตนเอง อีกตัวอย่างหนึ่งของการสร้างคุณค่าทางเศรษฐกิจจากผู้สูงอายุ คือ บริการเช่าลุง เช่ายาย ของ JoyLife ซึ่งเปิดโอกาสให้ผู้สูงวัยนำประสบการณ์ ความรู้ และทักษะทางสังคมมาเชื่อมโยงกับคนรุ่นใหม่ ผ่านการให้คำปรึกษา การแลกเปลี่ยนมุมมอง การให้กำลังใจ และการทำกิจกรรมร่วมกัน อาทิ การทำบุญและการออกกำลังกาย รูปแบบดังกล่าวไม่เพียงช่วยสร้างรายได้ให้แก่ผู้สูงอายุ แต่ยังส่งเสริมการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมและลดข้อจำกัดด้านบทบาททางเศรษฐกิจของผู้สูงวัยด้วย

นอกจากนี้ **วุฒิอาสาธนาคารสมอง** ยังเป็นอีกหนึ่งกลไกสำคัญในการนำศักยภาพ องค์ความรู้ และประสบการณ์ของผู้สูงอายุมาใช้ประโยชน์ โดยเปิดโอกาสให้ผู้สูงอายุที่มีความรู้และประสบการณ์จากหลากหลายสาขาเข้ามามีส่วนร่วมพัฒนาสังคม ชุมชน และท้องถิ่น การดำเนินงานดังกล่าวช่วยให้ผู้สูงอายุได้ใช้ศักยภาพของตนเองและมีบทบาทในการพัฒนาสังคมอย่างต่อเนื่อง ขณะเดียวกัน ยังสะท้อนแนวคิดของ Silver Economy ที่มองผู้สูงอายุเป็น “ทุนมนุษย์” และเป็นพลังสำคัญในการสร้างคุณค่าทั้งทางเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งเป็นรากฐานของการพัฒนาเศรษฐกิจสูงวัยของไทยให้ก้าวไปไกลกว่าการดูแลและรองรับสังคมสูงวัย สู่การสร้างโอกาสและคุณค่าร่วมกันในสังคม

แหล่งข้อมูลอ้างอิง (References)

๑. กองพัฒนาข้อมูลและตัวชี้วัดสังคม. (๒๕๖๘). *เศรษฐกิจสูงวัย (Silver Economy) และโอกาสใหม่ทางธุรกิจ.* สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.

๒. สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (๒๕๖๗). *การสำรวจประชากรสูงอายุในประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๖๗.*

๓. สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติและสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย. (๒๕๖๘). *โครงการศึกษาแนวทางการสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจและสังคมภายใต้การเป็นสังคมสูงวัยของประเทศไทย.* อ้างถึงในเอกสารกองพัฒนาข้อมูลและตัวชี้วัดสังคม.

๔. TheBetter. (2569). *Silver Economy คลื่นเศรษฐกิจลูกใหม่ เมื่อผู้สูงวัยกลายเป็น “ลูกค้าคนสำคัญที่สุด”.*

๕. Enterprise Singapore. (2026). *Silver economy: Is the business of ageing a sunrise industry?*

๖. Ministry of Health, Labour and Welfare, Japan. (2026). *New Basic Policy for Stabilization of Employment of Older Persons.* กำหนดเป้าหมายการจ้างงานผู้สูงวัยและการขยายโอกาสการทำงานถึงอายุ ๗๐ ปี

๗. Ministry of Manpower, Singapore. (2026). *Responsible Re-employment.* ข้อมูลอายุเกษียณ ๖๔ ปี และอายุการจ้างงานต่อ ๖๙ ปี ตั้งแต่ ๑ กรกฎาคม ๒๐๒๖

๘. Ministry of Manpower, Singapore. (2026). *Retirement.* ข้อมูลมาตรการสนับสนุนการจ้างงานแรงงานสูงวัย รวมถึง Senior Employment Credit

๙. World Bank. (2022). *Silver hues: Buiding age-ready cities*. World Bank. ข้อมูลอายุคาดเฉลี่ยเมื่อแรกเกิด (life expectancy at birth) ของประเทศญี่ปุ่นในปี ๒๕๖๒ ซึ่งอยู่ที่ ๘๔.๕ ปีเป็นค่าที่สูงที่สุดในโลก) โดยแบ่งเป็นผู้หญิง ๘๗.๕ ปี และผู้ชาย ๘๑.๑ ปี

สมุนไพรไทย สู่การปรับสมดุลสุขภาพผู้สูงวัย

ประเทศไทยกำลังก้าวเข้าสู่สังคมสูงวัยระดับสุดยอด ส่งผลให้ความต้องการด้านการดูแลสุขภาพและการรับมือกับโรคเรื้อรังที่เกิดขึ้นตามวัยเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยและการใช้สมุนไพรจึงเป็นอีกหนึ่งทางเลือกในการส่งเสริมสุขภาพ ป้องกันและบรรเทาอาการเจ็บป่วย ตลอดจนฟื้นฟูสมดุลของร่างกายควบคู่กับการแพทย์แผนปัจจุบัน โดยคำนึงถึงสภาพร่างกายและความเหมาะสมของผู้สูงอายุแต่ละบุคคล แนวทางดังกล่าวสอดคล้องกับการดูแลสุขภาพแบบองค์รวม (Holistic Care) ซึ่งไม่ได้มุ่งรักษาเฉพาะโรคหรืออาการเจ็บป่วย แต่ให้ความสำคัญกับการดูแลสุขภาวะของผู้สูงอายุอย่างรอบด้าน ทั้งร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และวิถีชีวิต ผ่านการใช้สมุนไพร การเลือกรับประทานอาหาร การปรับพฤติกรรม การออกกำลังกายและการพักผ่อนอย่างเหมาะสม เพื่อส่งเสริมให้ผู้สูงอายุสามารถดูแลตนเองและมีคุณภาพชีวิตที่ดี ขณะเดียวกัน ความต้องการผลิตภัณฑ์และบริการสุขภาพที่หลากหลายยังเป็นโอกาสในการพัฒนาภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยและสมุนไพรท้องถิ่นให้มีคุณภาพ ได้มาตรฐาน และใช้งานได้สะดวกยิ่งขึ้น นับเป็นการเพิ่มทางเลือกในการดูแลสุขภาพ พร้อมสร้างมูลค่าให้สมุนไพรไทยและต่อยอดสู่สินค้าและบริการสุขภาพในระบบเศรษฐกิจสูงวัยอย่างยั่งยืน

จุดเริ่มต้นในการเป็นหมอพื้นบ้านด้านการแพทย์แผนไทย

นายชาลี ขวัญเมือง วุฒิอาสาธนาคารสมอง จังหวัดแพร่ เริ่มศึกษาตำรายาแผนโบราณจากใบลานภาษาล้านนา เมื่อครั้งบวชเรียนอยู่ที่วัดร้องเข็มและวัดแม่คำมี รัตนปัญญา โดยเรียนรู้ศาสตร์การวิเคราะห์ธาตุเจ้าเรือนและการปรุงยาสมุนไพร อาทิ ยาแก้ห้าต้นและยาบำรุงธาตุ ต่อมาประสบปัญหาสุขภาพป่วยเป็นโรคนิ่ว จึงนำความรู้มารักษาตนเองจนหายโดยไม่ต้องผ่าตัด ก่อนปรุงยาสมุนไพรรักษาโรคนิ่ว โรคกระเพาะ และโรคไตแจกจ่ายช่วยเหลือผู้ป่วยในชุมชน ต่อมาในปี ๒๕๓๘ นายชาลีฯ เข้ารับการอบรมหลักสูตรการแพทย์แผนไทยจากสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดแพร่ และได้รับใบประกอบโรคศิลป์ด้านการแพทย์แผนไทย นับเป็นจุดเริ่มต้นของการยกระดับภูมิปัญญาพื้นบ้านสู่บริการสุขภาพมาตรฐาน สู่การจัดตั้ง **“สถานที่ผลิตยาแผนโบราณ ขวัญเมืองโอสถ”** ในปี ๒๕๔๐ เพื่อผลิตยาแผนโบราณและให้บริการดูแลสุขภาพโดยวิเคราะห์ธาตุเจ้าเรือน ได้แก่ ดิน น้ำ ลม และไฟ เพื่อเลือกใช้สมุนไพร ปรับพฤติกรรม และแนะนำอาหารให้เหมาะสมกับผู้ป่วยแต่ละราย ทั้งนี้ ขวัญเมืองโอสถได้รับการรับรองมาตรฐานจากสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.) ในปี ๒๕๔๕ สะท้อนการยกระดับภูมิปัญญาพื้นบ้านสู่สินค้าและบริการสุขภาพที่น่าเชื่อถือ

การใช้สมุนไพรไทยปรับสมดุลสุขภาพ และการเพิ่มมูลค่าสู่ผลิตภัณฑ์ดูแลสุขภาพผู้สูงวัย

นายชาลีฯ นำภูมิปัญญาสมุนไพรไทยและศาสตร์การวิเคราะห์ธาตุเจ้าเรือนมาประยุกต์ใช้ในการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุ โดยเริ่มจากการซักประวัติและตรวจร่างกายเพื่อประเมินอาการและกำหนดแนวทางการดูแลเฉพาะบุคคล จากนั้นจึงถ่ายพิษหรือขับพิษด้วยสมุนไพรรางจืด ตรวจวิเคราะห์ธาตุเจ้าเรือน และจ่ายยาปรับสมดุลธาตุตามตำรับ “พิกัดเบญจกูล” ซึ่งประกอบด้วยสมุนไพรหลายชนิด อาทิ ดีปลี ช้าพลู สะค้าน เจตมูลเพลิงแดง ขิงแห้ง และพริกไทย นอกจากนี้ยาสมุนไพรถูกคิดค้นมาเพื่อ**รับมือและบรรเทาอาการกลุ่มโรคเรื้อรังและโรคเสื่อมในผู้สูงอายุที่มักเกิดขึ้นตามวัย** ได้แก่ **โรคระบบหลอดเลือดและเมตาบอลิซึม** อาทิ ความดันโลหิตสูง เบาหวาน และโรคไต/นิ่ว **โรคระบบประสาทและสมอง** อาทิ อัมพฤกษ์ อัมพาต สมองเสื่อม (อัลไซเมอร์) รวมถึงความเสื่อมของประสาทตาและหู (ตาพร่ามัว หูตึง) และ**โรคระบบกล้ามเนื้อและกระดูก** อาทิ ข้อเข่าเสื่อม กระดูกพรุน และกล้ามเนื้ออ่อนแรง นอกจากผลิตภัณฑ์ยาที่ปลอดภัยแล้ว ยังมีการกำกับดูแลวิธีใช้ยาอย่างใกล้ชิด พร้อมให้คำแนะนำด้านโภชนาการและการปรับพฤติกรรม เพื่อให้ผู้สูงอายุสามารถดูแลตนเองได้อย่างถูกต้อง มีคุณภาพชีวิตที่ดีและแข็งแรงอย่างยั่งยืน ทั้งนี้ นายชาลีฯ ยังต่อยอดตำรับยาแผนโบราณเป็นผลิตภัณฑ์ที่สะดวกต่อการใช้และสอดคล้องกับความต้องการของตลาดผู้สูงวัย ทั้งยาสมุนไพรแบบซองต้มและชงดื่ม แบบแคปซูล ยานวด และยาทาบรรเทาอาการปวดเมื่อย ยาหม่อง ลูกประคบสมุนไพร และน้ำมันหอมระเหยเพื่อการผ่อนคลาย นับเป็นการเพิ่มมูลค่าให้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ควบคู่กับการพัฒนาสินค้าและบริการสุขภาพที่ตอบโจทย์ตลาดของผู้สูงวัย

การดูแลสุขภาพชุมชนด้วยสมุนไพรไทย และการสร้างงาน สร้างอาชีพอย่างยั่งยืน

นอกเหนือจากการเป็นหมอพื้นบ้านแล้ว นายชาลีฯ ยังได้รับการยกย่องจากชุมชนให้เป็นปราชญ์ชาวบ้าน และเป็นตัวอย่างของ “ผู้สูงวัยที่มีศักยภาพ” ที่นำภูมิปัญญามาสร้างคุณค่าแก่สังคมและเศรษฐกิจ โดยริเริ่มสร้างสวนสมุนไพรเพื่อเป็นแหล่งผลิตสมุนไพรที่มีสรรพคุณทางยา และถ่ายทอดความรู้การนำสมุนไพรไทยมาประยุกต์ใช้ในการดูแลสุขภาพคนทุกกลุ่มวัย อาทิ เด็กและเยาวชนในสถานศึกษา ชุมชน และผู้สนใจทั่วไป นอกจากนี้ ยังเป็นผู้จัดรายการวิทยุ “หมอเมือง คุยเฟื่องเรื่องสมุนไพร” ผ่านรายการวิทยุ สวท. แพร่ 91.00 MHz. ในทุกวันอังคาร อีกทั้ง ได้บันทึกตำรับยาแผนโบราณทั้งภาษาไทย และภาษาล้านนา เนื้อหาครอบคลุมประโยชน์ของสมุนไพร สรรพคุณทางยา และขั้นตอนการรับประทานสมุนไพรแต่ละชนิด เพื่อให้เกิดการสืบทอดและอนุรักษ์ภูมิปัญญาด้านการแพทย์แผนไทยสู่คนรุ่นใหม่ และที่สำคัญ นายชาลีฯ ได้สร้าง “ห่วงโซ่คุณค่าเศรษฐกิจสูงวัยระดับท้องถิ่น” ตั้งแต่ต้นน้ำถึงปลายน้ำ ด้วยการรับซื้อสมุนไพรพื้นถิ่นจากวิสาหกิจชุมชนและเกษตรกรในพื้นที่ เพื่อนำมาเป็นส่วนประกอบในการปรุงยาแผนโบราณ เช่น ขมิ้นชัน ไพร มะกรูด ตะไคร้ ขิง และข่า เป็นต้น รวมถึงจ้างงานคนในชุมชนในขั้นตอนการผลิตยาสมุนไพร ช่วยกระจายรายได้ สร้างงาน สร้างอาชีพอย่างยั่งยืน

กล่าวได้ว่า สมุนไพรไทยและภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยถือเป็นทุนทางวัฒนธรรมที่มีศักยภาพสูง โดดเด่นด้วยสรรพคุณทางยาและศาสตร์การรักษาโรคตามวิถีธรรมชาติ จึงช่วยฟื้นฟู ป้องกัน และดูแลสุขภาพอย่างปลอดภัย **เมื่อนำมาประยุกต์ร่วมกับมาตรฐานสากลและการบริหารจัดการเชิงธุรกิจ จึงกลายเป็น “เครื่องยนต์ขับเคลื่อน Silver Economy ระดับฐานราก”** ที่ไม่เพียงยกระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุให้พึ่งพาตนเองได้ แต่ยังเชื่อมโยงการสร้างรายได้แก่เกษตรกร ชุมชน และธุรกิจท้องถิ่น อันเป็นกลไกสำคัญในการฟื้นฟูและขับเคลื่อนเศรษฐกิจสูงวัยอย่างยั่งยืนต่อไป

“หลักคิดในการทำงานดูแลรักษาสุขภาพควรมุ่งมั่นทำงานด้วยใจเพื่อช่วยเหลือเกื้อกูล แบ่งปัน และบรรเทาความทุกข์ยากของเพื่อนมนุษย์ และการมีสุขภาพที่ดีอย่างยั่งยืนควรใช้ชีวิตและปรับตัวให้กลมกลืนกับธรรมชาติ”

นายชาลี ขวัญเมือง วุฒิอาสาฯ จังหวัดแพร่

จันท์ชอง: พลังสตรีสูงวัยคนชอง

สืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น สู่การเป็นผู้ประกอบการอย่างยั่งยืน

“ชอง” เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ดั้งเดิมตระกูลมอญ – เขมร ที่ตั้งถิ่นฐานอยู่ในภาคตะวันออกของประเทศไทย ครอบคลุมพื้นที่จังหวัดฉะเชิงเทรา ระยอง ตราด และจันทบุรี โดยเฉพาะพื้นที่ตอนเหนือและชายแดนไทย - กัมพูชา ได้แก่ อำเภอเขาคิชฌกูฏ และอำเภอมะขาม ชาวชองมีภาษา ความเชื่อ และวัฒนธรรมประเพณีที่เป็นอัตลักษณ์เฉพาะตน โดยเฉพาะภูมิปัญญาจักสาน ผ่านการนำพืชพื้นถิ่น อาทิ ต้นคลุ้ม ต้นคล้า มาใช้ในการทำเครื่องมือ เครื่องใช้ในชีวิตประจำวัน อย่างไรก็ตาม ภาษาและวัฒนธรรมของชาวชองกำลังเผชิญความเสี่ยงต่อการสูญหาย เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงของบริบททางสังคมและสภาพแวดล้อมที่ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตดั้งเดิม ประกอบกับการขาดการถ่ายทอดองค์ความรู้จากรุ่นสู่รุ่น ทำให้อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมดังกล่าว มีแนวโน้มเลือนหายไปตามกาลเวลา

จุดเริ่มต้นของวิสาหกิจชุมชนเจ้าภูผา: จากจักสานในครัวเรือน สู่พื้นที่สร้างงานของสตรีผู้สูงอายุชาวชอง

นางลิลี่ แซ่ตั้ง วุฒิอาสาธนาคารสมองจังหวัดจันทบุรี อดีตประธานคณะทำงานขับเคลื่อนกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีตำบลจันทเขลม และผู้ทรงคุณวุฒิในชมรมผู้สูงอายุจังหวัดจันทบุรี ได้เห็นปัญหาความไม่มั่นคงทางรายได้ของสตรีสูงอายุชาวชองในพื้นที่ ซึ่งส่วนใหญ่มีภาระต้องดูแลหลานและสมาชิกในครอบครัว ทำให้ไม่สามารถออกไปทำงานนอกบ้านได้ ขณะที่บางส่วนประสบปัญหาการพนัน และทำเกษตรกรรมแบบยังชีพ ขณะเดียวกัน นางลิลี่ฯ ตระหนักถึงคุณค่าของภูมิปัญญาและวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยเฉพาะงานจักสานพื้นถิ่นที่ชาวบ้านสืบทอดและผลิตไว้ใช้ในครัวเรือน แต่ยังไม่ได้รับการพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์เพื่อสร้างรายได้ ทั้งที่ชุมชนมีวัตถุดิบท้องถิ่นและวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรอยู่เป็นจำนวนมาก ด้วยเหตุนี้ ในปี ๒๕๕๙ จึงได้ก่อตั้ง “วิสาหกิจชุมชนสตรีจ้าวภูผา” เพื่อสร้างระบบเศรษฐกิจฐานรากที่เอื้อต่อสถาบันครอบครัว โดยเปิดโอกาสให้สตรีสูงอายุนำทักษะหัตถกรรมที่ตนเองถนัดมาเปลี่ยนเป็นรายได้จากที่บ้าน ทำงานตามความพร้อม สามารถประกอบอาชีพควบคู่ไปกับการดูแลครอบครัวได้อย่างสมดุล **เปลี่ยนจากผู้สูงวัยที่ต้องพึ่งพิงผู้อื่น มาเป็นผู้ร่วมสร้างรายได้หลักให้แก่ครัวเรือน**

วุฒิอาสาฯ จันทบุรี: ผู้จุดภูมิปัญญาชาวชอง สู่ผลิตภัณฑ์จันท์ชอง

นางลิลี่ฯ และเครือข่ายเป็นแกนนำผู้บ่มเพาะธุรกิจชุมชน ในการพัฒนาศักยภาพสตรีผู้สูงอายุชาวชอง ให้มีอาชีพและรายได้เสริมอย่างต่อเนื่อง และสามารถต่อยอดสู่การเป็น “ผู้ประกอบการสูงวัย (Olderpreneur)” โดยเริ่มจากการสำรวจทุนและศักยภาพของชุมชน ทั้งทักษะการจักสานจากไม้คลุ้ม - ไม้คล้า ความเชื่อ และภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สืบทอดกันมา รวมถึงการนำผลผลิตทางการเกษตรที่ไม่ได้ขนาดหรือไม่สามารถจำหน่ายได้ อาทิ ทุเรียนผลเล็กที่ร่วง และมังคุดฝ่อ มาสร้างสรรค์ออกแบบเป็นงานหัตถกรรม พร้อมชักชวนส่งเสริม

ให้สตรีสูงอายุรวมกลุ่มเป็นสมาชิกวิสาหกิจชุมชน และพัฒนาผลิตภัณฑ์ภายใต้แบรนด์ “จันท์ชอง” ควบคู่กับการถ่ายทอดองค์ความรู้และทักษะด้านการออกแบบ การพัฒนาผลิตภัณฑ์ และความรู้พื้นฐานด้านการประกอบธุรกิจ

หัวใจสำคัญของการยกระดับผลิตภัณฑ์ คือ แนวคิด “การย่อส่วนภูมิปัญญา” โดยนำงานจักสานรูปแบบดั้งเดิมที่มีขนาดใหญ่มาประยุกต์เป็นผลิตภัณฑ์ขนาดเล็กหรือของจิ๋ว เช่น เครื่องประดับ ของตกแต่ง และของชำร่วย พร้อมคงไว้ซึ่งอัตลักษณ์และความเชื่อดั้งเดิมของชาวชอง โดยนำเครื่องมือประมงพื้นบ้านมาเป็นต้นแบบในการออกแบบ เช่น พวงกุญแจลาย “ค้อง” สื่อถึงความอุดมสมบูรณ์ ลาย “ไช” สื่อถึงการดักความสุขและเงินทอง และลาย “ชะนาง” สื่อถึงการตักตวงสิ่งดีงาม ตลอดจนการพัฒนาเทคนิคลงสี สร้างความโดดเด่นให้ผลิตภัณฑ์ด้วยการประดับพลอยเมืองจันท์ และตกแต่งด้วยผลไม้จริงที่ผ่านการคงสภาพ สะท้อนการผสมผสานระหว่างภูมิปัญญากับความคิดสร้างสรรค์ร่วมสมัย โดยได้รับการสนับสนุนจากภาคีเครือข่าย อาทิ สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดจันทบุรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก วิทยาเขตจันทบุรี และมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ในการยกระดับบรรจุภัณฑ์ การสร้างเรื่องราว (Storytelling) และการคำนวณกำไร **เปลี่ยนภูมิปัญญาพื้นบ้านให้กลายเป็นสินค้าพาณิชย์ที่มีมาตรฐานและแข่งขันได้ในตลาด**

ผลสำเร็จ “จันท์ชอง” มากกว่ารายได้ คือคุณค่าของผู้สูงวัย

ปัจจุบัน วิสาหกิจชุมชนจ้าวภูผามีสมาชิกมากกว่า ๓๐ คน จากทั้ง ๕ ตำบลในอำเภอเขาคิชฌกูฏ ส่วนใหญ่เป็นสตรีสูงอายุชาวชองในพื้นที่ ขณะที่ผลิตภัณฑ์ภายใต้แบรนด์ “จันท์ชอง” ได้รับการยอมรับและเป็นที่รู้จักในวงกว้าง ทั้งในระดับจังหวัด ภูมิภาค และประเทศ โดยในปี ๒๕๖๒ ผลิตภัณฑ์จักสานและงานประดิษฐ์จากผลไม้จริงของจันท์ชองได้รับการคัดเลือกเป็นผลิตภัณฑ์ OTOP ระดับ ๓ ดาว และ ๒ ดาว ของจังหวัดจันทบุรี อีกทั้งยังได้รับรางวัลชนะเลิศจากงาน “เส้นสายลายศิลป์ทุนวัฒนธรรม” ซึ่งจัดโดยกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม ร่วมกับมหาวิทยาลัยศิลปากร ส่งผลให้ผลงานของจันท์ชองได้รับโอกาสจัดแสดง ณ นครคุนหมิง สาธารณรัฐประชาชนจีน

ในมิติเศรษฐกิจ วิสาหกิจชุมชนฯ สามารถสร้างระบบรายได้หมุนเวียนให้ผู้สูงอายุเฉลี่ย ๒,๐๐๐ – ๘,๐๐๐ บาทต่อเดือน ผ่านช่องทางจำหน่ายที่หลากหลาย ทั้งงานเทศกาลเปิดเขาคิชฌกูฏงานกาชาดจังหวัด รวมถึงการส่งออกไปยังจุดจำหน่ายสำคัญอย่างสนามบินดอนเมือง และห้างสรรพสินค้าชั้นนำ ที่สำคัญยิ่งกว่ารายได้ คือ การเปิดโอกาสให้สตรีสูงอายุเปลี่ยนบทบาทจาก “ผู้รับการดูแล” สู่ “ผู้สร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจ” และ “เจ้าของธุรกิจชุมชน” ที่ได้ใช้ศักยภาพของตนเองสืบสานรากเหง้าวัฒนธรรม เกิดความภาคภูมิใจ ลดภาวะโดดเดี่ยว และยกระดับคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืนทั้งในระดับบุคคล ครอบครัว และชุมชน

ความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชนสตรีจ้าวภูผา สะท้อนให้เห็นถึงศักยภาพของสตรีสูงอายุชาวชองในการนำอัตลักษณ์และภูมิปัญญาท้องถิ่น มาต่อยอดเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีคุณค่าและมูลค่าทางเศรษฐกิจ ซึ่งไม่เพียงแต่เพิ่มรายได้ที่มั่นคงแก่ผู้สูงอายุเท่านั้น แต่เปิดโอกาสให้ผู้สูงวัยได้ใช้ความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ที่สั่งสมมา เปลี่ยนบทบาทจาก “ผู้รับ” สู่ “ผู้สร้าง” และก้าวไปสู่การเป็น “ผู้ประกอบการ” หรือ “เจ้าของภูมิปัญญา” ที่มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และสืบสานวัฒนธรรม พร้อมขับเคลื่อนเศรษฐกิจของชุมชนให้เข้มแข็ง นอกจากนี้ การรวมกลุ่มและการทำงานร่วมกันยังช่วยสร้างพื้นที่แห่งการมีส่วนร่วมและความสัมพันธ์ทางสังคม ทำให้ผู้สูงอายุรู้สึกมีคุณค่า มีความภาคภูมิใจในตนเองและรากเหง้าทางวัฒนธรรม ลดความรู้สึกโดดเดี่ยว และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

“ผลลัพธ์ความสำเร็จของ “จันท์ชอง” ไม่ใช่เพียงช่วยให้สตรีผู้สูงวัยมีรายได้และคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นเท่านั้น แต่เป็นการรักษา “ลมหายใจของภูมิปัญญาชาวชอง” ให้ได้รับการสืบทอดและคงอยู่อย่างยั่งยืนต่อไป”

นางลิลี่ แซ่ตั้ง วุฒิอาสาฯ จังหวัดจันทบุรี

สูงวัยเที่ยวปลอดภัย บนเส้นทาง “นครชัยบุรินทร์”

การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรทำให้ผู้สูงอายุมีบทบาทต่อระบบเศรษฐกิจมากขึ้น ไม่เพียงในฐานะผู้รับการดูแล แต่ยังเป็นกลุ่มผู้บริโภคที่มีศักยภาพ โดยเฉพาะในภาคการท่องเที่ยว เนื่องจากหลายคนมีความพร้อมทั้งด้านเวลา กำลังซื้อ และสุขภาพ จึงนิยมการเดินทางที่เน้นการพักผ่อน สัมผัสวิถีชีวิต และเรียนรู้วัฒนธรรมท้องถิ่น นักท่องเที่ยวสูงวัยจึงเป็น**ตลาดเป้าหมายคุณภาพ (High-Value Market Segment)** ที่มีแนวโน้มเติบโตอย่างต่อเนื่อง และเป็นกลไกสำคัญในการกระจายรายได้ ตลอดจนยกระดับทุนทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญาชุมชนให้เกิดมูลค่าเชิงพาณิชย์ได้อย่างเป็นรูปธรรม

การท่องเที่ยวกลุ่มผู้สูงอายุจึงไม่ใช่เพียงการนำเที่ยวสถานที่สำคัญ แต่คือ **การสร้างนวัตกรรมบริการทางการท่องเที่ยว** ที่เปิดพื้นที่เชื่อมโยงระหว่าง “ผู้บริโภคสูงวัย” กับ “ผู้สูงวัยในชุมชน” โดยเฉพาะจังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของเส้นทางวัฒนธรรม “นครชัยบุรินทร์” ที่มีต้นทุนทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมอันโดดเด่น วุฒิอาสาฯ จังหวัดบุรีรัมย์จึงได้ร่วมออกแบบเส้นทางท่องเที่ยวที่ตอบโจทย์สุขภาวะและความต้องการของผู้สูงวัย โดยเปลี่ยนบทบาทผู้สูงอายุให้เป็นทั้ง “ผู้ใช้บริการที่มีกำลังซื้อ” และ “ผู้ให้บริการทางวัฒนธรรม” ที่ร่วมสร้างคุณค่าทางเศรษฐกิจในท้องถิ่น

ท่องเที่ยวปลอดภัย ออกแบบด้วยความเข้าใจผู้สูงวัย

เดิมนางวาสนา ขันธวุฒิกุล วุฒิอาสาธนาคารสมองจังหวัดบุรีรัมย์และสมาชิกกลุ่มอนุรักษ์หม่อนไหมไทยได้ขับเคลื่อนงานหมู่บ้านท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมบ้านหินโคน ตำบลหินโคน อำเภอลำปลายมาศมาอย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมการปลูกหม่อนเลี้ยงไหม การทอผ้า การออกแบบลวดลาย และการแปรรูปผลิตภัณฑ์ เพื่อสร้างอาชีพและรายได้ ควบคู่กับการอนุรักษ์และสืบสานอัตลักษณ์ของชุมชน จากฐานงานดังกล่าว วุฒิอาสาฯ ได้มองเห็นโอกาสในการต่อยอดทุนทางวัฒนธรรมสู่การสร้างรายได้ ได้บูรณาการความร่วมมือกับสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดบุรีรัมย์ และอำเภอลำปลายมาศออกแบบเส้นทางท่องเที่ยวสายวัฒนธรรม รวมทั้งจัดทำ “เส้นทางท่องเที่ยวสายเล็ก” เชื่อมโยงแหล่งเรียนรู้ วิถีชีวิต และภูมิปัญญาเข้าด้วยกัน รวมทั้งจัดทำเส้นทางท่องเที่ยวที่ออกแบบเฉพาะสำหรับผู้สูงวัย โดยคำนึงถึงความสะดวก ความปลอดภัย สิ่งอำนวยความสะดวก และจังหวะการเดินทางที่ไม่เร่งรีบ ขณะเดียวกันได้นำแนวคิด Productive Aging (ผู้สูงวัยทรงคุณค่า) มาปรับใช้ในภาคการท่องเที่ยว โดยดึงผู้สูงวัยในชุมชนที่มีความรู้และประสบการณ์มาเปลี่ยนเป็นทุนมนุษย์ ในฐานะนักเล่าเรื่องชุมชน ผู้สาธิตภูมิปัญญา ผู้ประกอบการอาหารพื้นบ้าน และเจ้าบ้านทางวัฒนธรรม

ซึ่งไม่เพียงสร้างความภาคภูมิใจ แต่ยังเกิดการจ้างงานและสร้างรายได้โดยตรง ถือเป็นการแปลงทุนวัฒนธรรมเดิมให้กลายเป็นสินค้าและบริการในระบบเศรษฐกิจสูงวัยอย่างเต็มรูปแบบ

ปักหมุดที่บุรีรัมย์ เส้นทางท่องเที่ยวต้นแบบที่เป็นมิตรกับผู้สูงวัย

นางวาสนาฯ และสมาชิกวุฒิอาสาฯ จังหวัดบุรีรัมย์เริ่มต้นพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวที่เป็นมิตรกับผู้สูงวัยภายในจังหวัด เมื่อเส้นทางต้นแบบมีความพร้อมและสามารถนำไปใช้ได้อย่างเป็นรูปธรรมแล้ว จึงมีเป้าหมายขยายผลร่วมกับเครือข่ายวุฒิอาสาฯ กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ๑ เพื่อยกระดับสู่เส้นทางท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมระดับกลุ่มจังหวัด **“นครชัยบุรินทร์”** ซึ่งเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวและอัตลักษณ์ของจังหวัดนครราชสีมา ชัยภูมิ บุรีรัมย์ และสุรินทร์เข้าด้วยกันอย่างเป็นระบบ โดยเส้นทางต้นแบบ **“สูงวัยเที่ยวปลอดภัย: บุรีรัมย์”** ออกแบบโปรแกรมท่องเที่ยว ๒ วัน ๑ คืน ภายใต้แนวคิด **“ประวัติศาสตร์ขอม–ภูมิปัญญา–วิถีชีวิตพื้นบ้าน”** โดยคำนึงถึงคุณภาพ ความปลอดภัย และความเหมาะสมกับนักท่องเที่ยวสูงวัย เริ่มต้นจากการเรียนรู้**ภูมิปัญญาการทอผ้าไหมของชุมชนบ้านหินโคน อำเภอลำปลายมาศ** ก่อนเดินทางไปสัมผัสมรดกอารยธรรมขอม ณ **อุทยานประวัติศาสตร์พนมรุ้งและปราสาทเมืองต่ำ** จากนั้นเรียนรู้**วิถีชีวิตของชุมชนในอำเภอละหานทราย** พักผ่อนในโฮมสเตย์ที่ได้มาตรฐานและมีความปลอดภัย และปิดท้ายด้วยการ**เรียนรู้ภูมิปัญญางานช่างโบราณ ณ แหล่งหินตัดและเตาเผาโบราณในอำเภอบ้านกรวด** จุดเด่นอยู่ที่การนำความรู้และประสบการณ์มาถ่ายทอดเรื่องเล่าเกี่ยวกับโบราณสถาน ประเพณี ความเชื่อ และวิถีวัฒนธรรมอีสาน ทำให้นักท่องเที่ยวไม่ได้เพียงเยี่ยมชมสถานที่ แต่ยังได้เรียนรู้เรื่องราวและคุณค่าทางวัฒนธรรมที่เชื่อมโยงกับวิถีชีวิตของชุมชนอย่างลึกซึ้ง นอกจากนี้ ยังนำแนวคิดด้านสุขภาวะ (Wellness) มาผสมผสานกับการจัดบริการตลอดเส้นทาง โดยกำหนดจุดพักอย่างเหมาะสม มีห้องน้ำสะอาดและปลอดภัย สื่อสารข้อมูลด้วยตัวอักษรที่อ่านง่าย ตลอดจนมีบริการนวดผ่อนคลาย การประสานงานด้านสุขภาพ และกิจกรรมส่งเสริมสุขภาวะกายและใจ เพื่อสร้างความมั่นใจและตอบสนองพฤติกรรมการเดินทางของนักท่องเที่ยวสูงวัย

เมื่อเส้นทางต้นแบบภายในจังหวัดบุรีรัมย์ได้รับการพัฒนาและทดสอบจนมีความพร้อม วุฒิอาสาฯ จะนำองค์ความรู้และบทเรียนที่ได้รับไปใช้เป็นฐานในการเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ ภูมิปัญญา และวิถีชุมชนของจังหวัดนครราชสีมา ชัยภูมิ สุรินทร์ และบุรีรัมย์ ปัจจุบัน อยู่ระหว่างการประสานความร่วมมือกับภาคีในแต่ละพื้นที่ เพื่อขยายผลสู่เส้นทางท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมระดับกลุ่มจังหวัดต่อไป

การพัฒนาเส้นทาง “สูงวัยเที่ยวปลอดภัย: บุรีรัมย์” จึงไม่ใช่งานส่งเสริมการท่องเที่ยวแบบทั่วไป แต่คือ **โครงสร้างและกลไกการขับเคลื่อนเศรษฐกิจสูงวัยระดับฐานราก** ที่เชื่อมโยงทั้งมิติการสร้างตลาดผู้บริโภคสูงวัย และการยกระดับทุนวัฒนธรรมท้องถิ่นให้มีมูลค่าทางเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน เปลี่ยน “วัยเกษียณ” ให้กลายเป็นพลังสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคมอย่างแท้จริง

“เส้นทางท่องเที่ยวนครชัยบุรินทร์ เป็นเรื่องที่วุฒิอาสาฯ ในกลุ่ม ๔ จังหวัดอีสานล่าง ๑ ได้แลกเปลี่ยนพูดคุยมาระยะหนึ่งแล้ว ถ้าเราจะเริ่มที่บุรีรัมย์ที่เป็นแหล่งวัฒนธรรมขอมที่ใหญ่ที่สุดของประเทศไทย จะเป็นเรื่องไม่ยากที่จะผลักดันให้เกิดขึ้น โดยการคำนึงถึงความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวกลุ่มสูงวัย ซึ่งวันนี้เราได้เริ่มต้นอย่างเป็นรูปธรรมแล้ว”

นายธิติพงษ์ พิรุณ วุฒิอาสาฯ จังหวัดบุรีรัมย์

Hummer Eco Print:
งานหัตถกรรมสร้างอาชีพ เสริมทักษะ สร้างสุขผู้สูงวัย

กระแสความนิยมสินค้าที่มาจากธรรมชาติและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (Eco-friendly) กำลังได้รับความสนใจ ส่งผลให้ผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากธรรมชาติเป็นที่ต้องการเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะงานผ้าที่ใช้สีและลวดลายจากพืชในท้องถิ่น ซึ่งไม่เพียงสะท้อนเอกลักษณ์และภูมิปัญญาของชุมชน แต่ยังช่วยลดการใช้สารเคมีและเพิ่มมูลค่าให้แก่ทรัพยากรที่มีอยู่ในพื้นที่ หนึ่งในงานที่ตอบโจทย์ดังกล่าว คือ Hummer Eco Print หรือศิลปะการพิมพ์ลวดลายจากใบไม้และพืชธรรมชาติลงบนผ้า ด้วยเทคนิคทุบ ซึ่งนอกจากจะสะท้อนเอกลักษณ์ภูมิปัญญาแล้ว กิจกรรมนี้ยังทำหน้าที่ช่วยบำบัด ฟื้นฟูสุขภาพ (Occupational Therapy) และสร้างอาชีพใหม่ที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุอีกด้วย

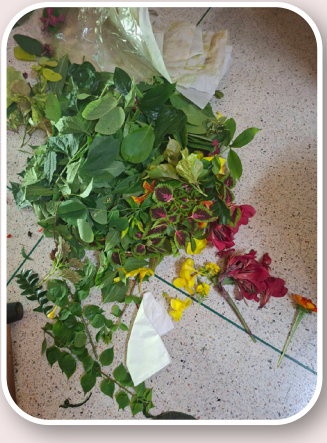
จากความเชี่ยวชาญ สู่การถ่ายทอดองค์ความรู้

นางสาวพิมพ์ลภัส ปานนิล วุฒิอาสาธนาคารสมอง จังหวัดสุราษฎร์ธานี ผู้เชี่ยวชาญด้านงานศิลปะ ได้นำเทคนิค Hummer Eco Print มาประยุกต์ใช้เป็นเครื่องมือในการสร้างอาชีพและรายได้ให้แก่คนในชุมชน โดยศึกษา และพัฒนากระบวนการพิมพ์ลายจากวัสดุธรรมชาติอย่างต่อเนื่อง ทั้งเทคนิคการนึ่ง การต้ม และการทุบสี พร้อมเปิดสอนการทำผ้าพิมพ์ลายธรรมชาติให้แก่ผู้สูงอายุและผู้สนใจในชุมชนโดยไม่คิดค่าใช้จ่าย นอกจากนี้ ยังได้รับการประสานจากหน่วยงานในพื้นที่ อาทิ เทศบาลนครสุราษฎร์ธานี สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดสุราษฎร์ธานี และองค์การบริหารส่วนจังหวัดสุราษฎร์ธานี ให้เป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้แก่กลุ่มคนพิการ กลุ่มสตรี และผู้สูงอายุในศูนย์พัฒนาสุขภาพและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุ พร้อมเปิดบ้านของตนเองเป็นแหล่งเรียนรู้และศึกษาดูงานเพื่อให้ผู้สนใจได้เรียนรู้ ฝึกปฏิบัติ และนำทักษะไปต่อยอดเป็นอาชีพและสร้างรายได้อย่างเป็นรูปธรรมต่อไป

ต่อยอดภูมิปัญญา สร้างอาชีพสำหรับผู้สูงวัย

จากประสบการณ์การถ่ายทอดความรู้ นางสาวพิมพ์ลภัสฯ พบว่า ผู้สูงอายุส่วนใหญ่สนใจอาชีพที่เรียนรู้และเริ่มต้นได้ง่าย ใช้เงินลงทุนไม่สูง และมีกระบวนการผลิตไม่ซับซ้อน จึงนำ**เทคนิค Hummer Eco Print** มาพัฒนาเป็นกิจกรรมส่งเสริมอาชีพที่เหมาะสมกับผู้สูงวัย กระบวนการทำเริ่มจากการนำใบไม้ ดอกไม้ หรือส่วนต่าง ๆ ของพืชมาจัดวางบนผ้าสีขาว ก่อนใช้ค้อนทุบเพื่อให้สีและโครงสร้างของพืชถ่ายทอดลงบนเนื้อผ้า โดยเฉพาะผ้าที่ผลิตจากเส้นใยธรรมชาติ เช่น ผ้าฝ้ายและผ้าไหม ทำให้ชิ้นงานแต่ละชิ้นมีสีสันและลวดลายเป็นเอกลักษณ์ แตกต่างกันไปตามชนิดของพืชและการออกแบบ ทั้งยังช่วยลดการใช้สารเคมีและไม่ต้องอาศัยกระบวนการผลิตที่ใช้ความร้อน ผู้สูงวัยจึงสามารถนำพืชและวัสดุที่หาได้ในท้องถิ่นมาเพิ่มมูลค่าและต่อยอดเป็นอาชีพเสริมได้

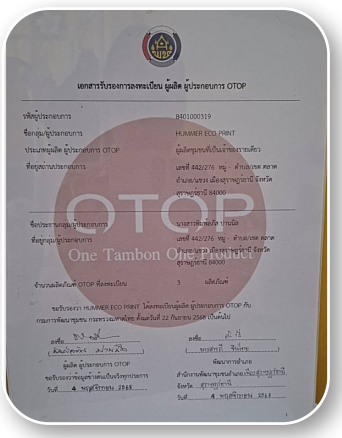

กิจกรรมดังกล่าวไม่ได้สร้างเพียงทักษะและโอกาสในการมีรายได้เท่านั้น แต่ยังช่วยให้ผู้สูงวัยใช้เวลาว่างอย่างสร้างสรรค์ ฝึกสมาธิ และส่งเสริมการใช้กล้ามเนื้อมือ รวมถึงการประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับสายตา ผ่านขั้นตอนการจัดวางใบไม้ การจับวัสดุ และการใช้ค้อนทุบลวดลายบนผืนผ้า ช่วยเสริมความคล่องตัวของมือ ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการทำกิจวัตรประจำวัน ขณะเดียวกัน การได้ออกแบบและสร้างสรรค์ชิ้นงานด้วยตนเองยังช่วยให้ผู้สูงวัยเกิดความสุขและความภาคภูมิใจ

ผลงานจากการฝึกอบรมสามารถพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์ได้หลากหลายรูปแบบ โดยได้รับการสนับสนุนด้านการตลาดจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมถึงได้รับพื้นที่วางจำหน่ายในร้านค้าของจังหวัดโดยไม่หักค่าใช้จ่าย **จึงนับเป็นกิจกรรมที่เชื่อมโยงทั้งการส่งเสริมอาชีพ การสร้างรายได้ ตลอดจนการดูแลสุขภาพกายและใจของผู้สูงวัยได้อย่างเป็นรูปธรรม**

พัฒนาผลิตภัณฑ์ สร้างแบรนด์ และขยายโอกาสทางการตลาด

นางสาวพิมพ์ลภัสฯ ได้พัฒนาการพิมพ์ลายธรรมชาติเป็นผลิตภัณฑ์หลากหลายประเภท อาทิ สไบ เสื้อผ้า ผ้าคลุมไหล่ ผ้าเช็ดหน้า และปลอกหมอน จนสามารถต่อยอดเป็นอาชีพและขึ้นทะเบียนเป็นผู้ประกอบการ OTOP ประเภทผ้าพิมพ์ลายธรรมชาติของกรมการพัฒนาชุมชน เมื่อเดือนกันยายน ๒๕๖๘ ภายใต้แบรนด์ **“ลภัส”** ผลิตภัณฑ์วางจำหน่ายทั้งหน้าร้านและช่องทางออนไลน์ ได้แก่ Facebook, TikTok และ Instagram ภายใต้ชื่อ HUMMER Eco Print ทำให้สามารถเข้าถึงผู้บริโภควัยทำงาน ผู้เกษียณอายุที่มีกำลังซื้อ รวมถึงลูกค้าทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ สะท้อนให้เห็นว่า งานหัตถกรรมที่มีรากฐานจากภูมิปัญญาท้องถิ่นสามารถพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์ร่วมสมัยที่มีตลาดรองรับ ตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคได้หลากหลาย และสร้างรายได้อย่างเป็นรูปธรรม

นอกจากนี้ ผลิตภัณฑ์ยังได้รับการต่อยอดด้านบรรจุภัณฑ์และตราสินค้า โดยนางสาวพิมพ์ลภัสฯ ได้รับการคัดเลือกจากจังหวัดให้เข้ารับการให้คำปรึกษาและพัฒนาผลิตภัณฑ์จากทีมงานในโครงการตามพระดำริ **“ผ้าไทยใส่ให้สนุก”** ของสมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าสิริวัณณวรี นารีรัตนราชกัญญา ซึ่งมุ่งยกระดับภูมิปัญญาผ้าไทยให้มีความร่วมสมัยและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ภายใต้แนวพระดำริ **“Sustainable Fashion: แฟชั่นแห่งความยั่งยืน”** ปัจจุบัน ผู้สูงอายุที่ผ่านการอบรมอยู่ระหว่างการรวมกลุ่มเพื่อจัดตั้งเป็นวิสาหกิจชุมชน เพื่อร่วมกันพัฒนางานผ้าพิมพ์ลายธรรมชาติด้วยเทคนิคการทุบให้เป็นอาชีพที่สร้างรายได้ และเติบโตเป็นพลังสำคัญของเศรษฐกิจชุมชนต่อไป

เปลี่ยนพลังผู้สูงวัย สู่พลังขับเคลื่อนเศรษฐกิจชุมชน

การดำเนินงานของนางสาวพิมพ์ลภัสฯ ไม่ได้หยุดอยู่เพียงการถ่ายทอดทักษะการทำ Hummer Eco Print แต่ยังต่อยอดไปสู่การรวมกลุ่ม การพัฒนาผลิตภัณฑ์ และสร้างช่องทางตลาด เพื่อให้ผู้สูงวัยสามารถนำความรู้และทักษะที่ได้รับไปใช้สร้างอาชีพและรายได้ ตลอดจนมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของชุมชน กระบวนการดังกล่าวช่วยเปลี่ยนบทบาทของผู้สูงวัยให้เป็นทั้ง **“ผู้เรียน ผู้ผลิต และผู้ถ่ายทอด”** ทำให้ผู้สูงวัยได้ใช้ศักยภาพของตนเองอย่างเต็มที่ เกิดความภาคภูมิใจ มีงานทำ และสามารถพึ่งพาตนเองได้มากขึ้น

“การส่งเสริม Hummer Eco Print จึงไม่ได้มุ่งเน้นเพียงการสร้างผลิตภัณฑ์จากผ้าเท่านั้น แต่ยังเป็นการสร้างโอกาสในการประกอบอาชีพให้แก่ผู้ด้อยโอกาสและผู้สูงอายุ เนื่องจากสามารถใช้วัสดุจากธรรมชาติที่หาได้ในท้องถิ่น ใช้เครื่องมือและเงินลงทุนไม่มาก และสามารถนำผลงานไปต่อยอดเป็นผลิตภัณฑ์สร้างสรรค์อื่น ๆ ซึ่งสามารถพัฒนาเป็นกิจกรรม Workshop และช่องทางสร้างรายได้ในชุมชนได้ต่อไป”

นางสาวพิมพ์ลภัส ปานนิล วุฒิอาสาฯ
จังหวัดสุราษฎร์ธานี

เชื่อมเครือข่าย ร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาวุฒิอาสาธนาคารสมอง

กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออก ๒

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) โดยกองยุทธศาสตร์การพัฒนาความเสมอภาคและความเท่าเทียมทางสังคม ร่วมกับมูลนิธิพัฒนาไท (มพท.) จัดประชุมเชิงปฏิบัติการ **“เชื่อมเครือข่ายร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาวุฒิอาสาธนาคารสมอง ระดับกลุ่มจังหวัด: ภาคตะวันออก ๒ (จันทบุรี ตราด นครนายก ปราจีนบุรี และสระแก้ว)** เพื่อเสริมสร้างการรวมกลุ่มและเชื่อมโยงเครือข่ายการทำงานของวุฒิอาสาฯ ในระดับพื้นที่ให้เป็นพลังสำคัญร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศตามเป้าหมายการพัฒนาของกลุ่มจังหวัด โดยเปิดเวทีให้วุฒิอาสาฯ ร่วมแลกเปลี่ยนและระดมความคิดเห็นประเด็นการขับเคลื่อนงานของกลุ่มจังหวัด เมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๖๙ ณ โรงแรมแซนดูนส์ เจ้าหลาว บีช รีสอร์ท อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี มีผู้เข้าร่วมประชุมประมาณ ๗๐ คน

รูปแบบการประชุมใช้เวลา ๑ วัน **ช่วงเช้า นางสาววรวรรณ พลิคามิน รองเลขาธิการ สศช. และเลขาธิการ มพท.** นำเสนอเป้าหมายและแนวทางการพัฒนาภาคตะวันออก สถานการณ์การพัฒนาจังหวัดและกลุ่มจังหวัด โครงสร้างประชากร ดัชนีความก้าวหน้าของคน (HAI) พร้อมทั้งปัญหาและความท้าทายที่สำคัญ จากนั้นเป็นการจัดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ **ช่วงบ่าย** เป็นการระดมความเห็นกลุ่มย่อยในประเด็นและแนวทางการขับเคลื่อนงานระดับกลุ่มจังหวัด โดยใช้กระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยคำถาม 5W1H (What Who Where When Why และ How) และสรุปผลนำเสนอต่อที่ประชุม

ภาพรวมการพัฒนา

เป้าหมายการพัฒนาภาคตะวันออก

เป้าหมายและแนวทางพัฒนาภาคตะวันออก (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) มุ่งสู่การเป็น **“ฐานเศรษฐกิจสีเขียวชั้นนำของอาเซียน ควบคู่กับการดำรงชีวิตของประชาชนที่ดี”** ภายใต้ทิศทางการพัฒนา ๖ ด้าน “SHARES” ได้แก่ ***S*** *(S-curve and New S-curve Hub)* ***H*** *(High Standard Living Cities)* ***A*** *(Argo and Community based Tourism)* ***R*** *(Resilience of Nature)* ***E*** *(Economic Linkage)* และ ***S*** *(Safe Fruit, Food and Hub Cites)* และ**เป้าหมายการพัฒนาตามแผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคตะวันออก ๒ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)** มุ่งสู่การเป็น *“เมืองชายแดนชั้นนำแห่งคุณภาพชีวิต ศูนย์กลางการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ วิถีชีวิตชุมชนและวัฒนธรรม แหล่งผลไม้และเกษตรปลอดภัย* **โดยมีสถานการณ์ด้านประชากรที่สำคัญ** คือ การเข้าสู่สังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์ ซึ่งมีสัดส่วนผู้สูงอายุ ร้อยละ ๒๑.๔๑ ของประชากรทั้งหมด การพัฒนาคุณภาพชีวิตมีค่า HAI ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศและลดลงจากปีก่อนหน้า โดยมิติที่มีความก้าวหน้ามากที่สุด คือ ด้านการคมนาคมและการสื่อสาร ส่วนมิติที่เป็นจุดอ่อน คือ ด้านการศึกษา นอกจากนี้ มิติที่มีระดับการพัฒนาลดลง ได้แก่ ด้านชีวิตครอบครัวและชุมชน จากสัดส่วนคดีชีวิต ร่างกาย และเพศที่เพิ่มขึ้น และด้านเศรษฐกิจ จากสัดส่วนคนจนและความเหลื่อมล้ำที่สูงขึ้น กลุ่มจังหวัดนี้มี**ประเด็นปัญหาและความท้าทายที่สำคัญ** ดังนี้ *ด้านเศรษฐกิจ* GPP ของกลุ่มจังหวัดมีมูลค่าต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของภาค เนื่องจากแรงงานภาคการเกษตรส่วนใหญ่มีรายได้ต่ำ ขณะที่จังหวัดปราจีนบุรีแม้เป็นพื้นที่อุตสาหกรรมและมี GPP ต่อหัวสูง แต่ยังมีความเหลื่อมล้ำระหว่างสาขาเศรษฐกิจและจังหวัดสระแก้ว ยังมีปัญหาความมั่นคงในพื้นที่ชายแดน *ด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์* เด็กปฐมวัย

มีพัฒนาการสมวัยลดลง โดยเฉพาะในจังหวัดจันทบุรีและตราด ขณะที่จำนวนปีการศึกษาเฉลี่ย อัตราการเข้าเรียนต่อ ม.ปลาย/อาชีวศึกษา และคะแนนเฉลี่ย O-NET มีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งแรงงานส่วนใหญ่ยังมีทักษะต่ำ *ด้านสุขภาพ* จังหวัดนครนายกและจันทบุรี มีอัตราการเจ็บป่วยด้วยโรค NCDs เพิ่มขึ้น และจังหวัดสระแก้ว มีอัตราการฆ่าตัวตายสำเร็จสูง โดยเฉพาะในกลุ่มผู้สูงอายุ และ*ด้านสิ่งแวดล้อม* พบปัญหาการบริหารจัดการน้ำและขยะ ซึ่งส่งผลต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและภาคเกษตรกรรม

สถานภาพและการขับเคลื่อนงานของวุฒิอาสาฯ มีวุฒิอาสาฯ ที่ติดตามได้ ๗๘ คน โดยอยู่ในจังหวัดสระแก้วมากที่สุด รองลงมา คือ จังหวัดนครนายก และจันทบุรีในสัดส่วนที่เท่ากัน และจังหวัดปราจีนบุรีตามลำดับ ส่วนใหญ่เชี่ยวชาญด้านสังคม ชุมชน และแรงงาน รองลงมาคือ ด้านการเกษตร มีกิจกรรมที่สอดคล้องกับแผนพัฒนากลุ่มจังหวัด อาทิ การให้ความรู้ด้านเกษตรอินทรีย์ เกษตรผสมผสาน และการปลูกพืชเศรษฐกิจ การฟื้นฟูระบบนิเวศป่าชายเลน การแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัย/ที่ดินทำกิน และปัญหาช้างป่าบุกรุก

ผลการระดมความคิดเห็น แบ่งเป็น ๓ กลุ่มย่อย ดังนี้ **(๑) การปฏิรูประบบเกษตรกรรมเพื่อรับมือกับภาวะวิกฤต** โดยแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจและภาระหนี้สินของภาคเกษตรที่ได้รับผลกระทบจากภัยแล้ง ต้นทุนพลังงานที่สูงขึ้น และข้อจำกัดด้านการใช้ประโยชน์ที่ดิน โดยมีแนวทางการดำเนินงานที่สำคัญ อาทิ การจัดทำผังการใช้น้ำและแหล่งน้ำต้นทุนในระดับตำบลและภูมินิเวศ การลดต้นทุนการผลิตด้วยการใช้พลังงานทางเลือก การยกระดับทักษะเกษตรกรสู่การเป็น Smart Farmer และการส่งเสริมเกษตรประณีต เกษตรมูลค่าสูง และสินค้า GI โดยเฉพาะสมุนไพร อาทิ กระวาน และเร่งผลักดันการทบทวนสิทธิการใช้ประโยชน์ที่ดินและผลผลิต โดยเฉพาะพื้นที่ ส.ป.ก. ตลอดจนส่งเสริมการจัดทำบัญชีครัวเรือน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการรายได้และค่าใช้จ่ายของครัวเรือนเกษตรกร **(๒) การพัฒนาเศรษฐกิจบนฐานการท่องเที่ยววิถีชุมชน** โดยมุ่งพัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยวชุมชนในระดับจังหวัดและกลุ่มจังหวัด ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ผ่านกระบวนการทบทวนต้นทุนและศักยภาพของพื้นที่ การกำหนดขอบเขตการดำเนินงานและกิจกรรม และร่วมออกแบบเส้นทางการท่องเที่ยวที่เปิดโอกาสให้วุฒิอาสาฯ ชุมชนท้องถิ่น และภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วมตลอดห่วงโซ่มูลค่า อาทิ การเป็นมัคคุเทศก์สูงวัย การยกระดับพื้นที่สำคัญของชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว การผลิตและจำหน่ายผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น รวมทั้งการจัดทำและผลักดันโครงการท่องเที่ยวชุมชนเข้าสู่กลไกกลุ่มจังหวัด และ **(๓) โครงการ ๑ จังหวัด ๑ ศูนย์การเรียนรู้เพื่อรับมือกับโรค NCDs** โดยต่อยอดและยกระดับศูนย์เรียนรู้ของวุฒิอาสาฯ และเครือข่ายผ่านการจัดทำแผนปฏิบัติการ ธรรมนูญสุขภาพชุมชน การจัดตั้งคณะทำงานประจำศูนย์ การจัดทำฐานข้อมูลผู้ป่วย/กลุ่มเสี่ยงร่วมกับภาคีเครือข่ายในพื้นที่ รวมทั้งพัฒนาศักยภาพ อสม. และประชาชนในพื้นที่ โดยนำร่องผ่านศูนย์เรียนรู้ของวุฒิอาสาฯ และเครือข่าย ใน ๓ พื้นที่ ได้แก่ (๑) ศูนย์การเรียนรู้ “โคก หนอง นา โมเดล” ตำบลบุพราหมณ์ จังหวัดปราจีนบุรี (๒) ศูนย์ต่อสู้เพื่อเอาชนะความยากจนภาคประชาชน จังหวัดจันทบุรี และ (๓) ศูนย์การเรียนรู้ “อสม.ต้นแบบ” ตำบลบ้านแก้ง จังหวัดสระแก้ว

ทั้งนี้ เลขาธิการ มพท. มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมว่า การขับเคลื่อนประเด็นดังกล่าว ควรมีการกำหนดแผนการดำเนินงาน (Roadmap) ให้ชัดเจน เพื่อใช้เป็นกรอบในการขับเคลื่อนงานระยะต่อไป พร้อมให้ข้อสังเกตว่า วุฒิอาสาฯ กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออก ๒ เป็นกลุ่มจังหวัดแรกที่สมาชิกส่วนใหญ่มีอายุน้อยกว่า ๖๐ ปี และอยู่ในช่วงอายุ ๖๐ – ๖๙ ปี ซึ่งถือเป็นกำลังสำคัญในการขับเคลื่อนงานเชิงพื้นที่ให้มีความต่อเนื่องและยั่งยืน การประชุมเชิงปฏิบัติการฯ ในครั้งนี้จึงนับเป็นจุดเริ่มต้นสำคัญในการสร้างความรู้และแรงบันดาลใจให้วุฒิอาสาฯ มีการขับเคลื่อนงานร่วมกันต่อไปในอนาคต

"เลขมเรียง open เคียงรั้ว วุฒิอาสาฯ"

ด้านการส่งเสริมอาชีพ รายได้ และพัฒนาคุณภาพชีวิต

เยี่ยมชมฟาร์มนกกระทา นายเริงศักดิ์ โครพ **วุฒิอาสาฯ จ.สิงห์บุรี** เดินทางไปเยี่ยมชมเอนกฟาร์ม ของ**นายเอนก สีเขียวสด วุฒิอาสาฯ จ.อ่างทอง** ซึ่งเป็นฟาร์มนกกระทาระบบปิดขนาดใหญ่และดำเนินธุรกิจแบบครบวงจร ตั้งแต่การเพาะพันธุ์ การผลิตไข่สด ไข่ต้ม และเนื้อนกกระทา ตลอดจนการใช้ประโยชน์จากเปลือกไข่และมูลนก โดยจำหน่ายผลิตภัณฑ์ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ซึ่งมีหน่วยงานรายการโทรทัศน์ ทำรายการเผยแพร่ ถ่ายทอดเป็นแรงบันดาลใจสร้างอาชีพแก่ประชาชน ณ เอนกฟาร์ม อ.เมือง จ.อ่างทอง เมื่อวันที่ ๑๓ ส.ค. ๒๕๖๙

ลงพื้นที่ติดตามผลการขับเคลื่อนโครงการ นายประชา มุนีกุล **และคณะวุฒิอาสาฯ จ.ปัตตานี** ในฐานะคณะทำงาน ศอ.บต. ลงพื้นที่ อ.มายอ จ.ปัตตานี ติดตามผลการขับเคลื่อนโครงการภายใต้กิจกรรมตำบลมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประจำปี ๒๕๖๙ เมื่อวันที่ ๒๐ ส.ค. ๒๕๖๙

จัดทำโครงการส่งเสริมอาชีพผู้ผ่านการบำบัดยาเสพติด นายเสกสฤต ทารินทร์ **วุฒิอาสาฯ จ.น่าน** ในฐานะประธานเครือข่ายกองทุนแม่ของแผ่นดิน ร่วมกับสำนักงานพัฒนาชุมชน จัดทำ “โครงการส่งเสริมสัมมาชีพชุมชนแก่ผู้ผ่านการบำบัด” เพื่อส่งเสริมให้ผู้ผ่านการบำบัดยาเสพติดได้มีโอกาสกลับคืนสู่ครอบครัวและชุมชนประกอบอาชีพสุจริต มีรายได้ และพึ่งพาตนเองได้ โดยมุ่งเน้นการฝึกทักษะอาชีพ และสนับสนุนให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการดูแล เพื่อป้องกันการกลับเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดซ้ำ และสร้างความเข้มแข็งให้ครอบครัวและชุมชนอย่างยั่งยืน เมื่อวันที่ ๒๔ ส.ค. ๒๕๖๙

ด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

ให้ความรู้เกษตรแบบง่ายให้กับเด็ก นางสาวกันนิกา สมหวัง **และนางรัศมี มีชำนะ วุฒิอาสาฯ จ.อุตรดิตถ์** เป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้ในการทำเกษตรแบบง่ายให้กับเด็กนักเรียนโรงเรียนป่าขนุนเจริญวิทยา โดยลงพื้นที่เรียนรู้กิจกรรมจากการปฏิบัติจริง อาทิ การปลูกพืชผักเพื่อตกแต่งสวน การทบทวนจุลินทรีย์สังเคราะห์แสง และการปักชำแบบควบแน่น ณ ศูนย์เรียนรู้เกษตรทฤษฎีใหม่ฟาร์มพอดี และเครือข่ายขนุนฟาร์ม บ้านหมีริมเหมือง อ.เมือง เมื่อวันที่ ๒๕ ส.ค. ๒๕๖๙

ด้านการสาธารณสุขและสังคมสงเคราะห์

ร่วมประชุมสมัชชาสุขภาพ คณะวุฒิอาสาฯ จ.ตรัง ได้เข้าร่วมประชุมสมัชชาสุขภาพ จ.ตรัง พ.ศ.๒๕๖๙ สานพลังขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะเพื่อสุขภาพแบบมีส่วนร่วม ผ่านกระบวนการสมัชชาสุขภาพ และได้ร่วมกันทำบันทึกข้อตกลงร่วมกันในการร่วมกันป้องกันเผยแพร่การดูแลสุขภาพของสังคมจากโรคไม่ติดต่อ ณ วัดนิโครธาราม อ.เมือง จ.ตรัง เมื่อวันที่ ๒๖ ส.ค. ๒๕๖๙

ด้านการอนุรักษ์และฟื้นฟูศิลปวัฒนธรรม

ประชาสัมพันธ์เรื่องผ้าสไบ ECO PRINT นางสาวพิมพ์ลภัส ปานนิล **วุฒิอาสาฯ จ.สุราษฎร์ธานี** และผู้เชี่ยวชาญด้านการพิมพ์ลายผ้าด้วยเทคนิค Hummer Eco Print ได้รับเชิญให้ไปออกรายการแหล่งข่าวชาวใต้ เพื่อสัมภาษณ์ในประเด็นผ้าสไบ ECO PRINT งานคราฟต์ร่วมสมัยจากลวดลายใบไม้จริง ณ สถานีโทรทัศน์ NBT ๑๑ ภาคใต้ จ.สุราษฎร์ธานี เมื่อวันที่ ๑๗ ส.ค. ๒๕๖๙

ด้านการอนุรักษ์และฟื้นฟูศิลปวัฒนธรรม

เปิดโครงการชุมชนท่องเที่ยวคุณภาพสูง นางวาสนา ขันธวุฒิกุล รองประธานวุฒิอาสาฯ จ.บุรีรัมย์ และประธานวิสาหกิจชุมชนบ้านหินโคน จัดพิธีเปิด “โครงการขับเคลื่อนการพัฒนาการท่องเที่ยวยั่งยืน เพื่อยกระดับพื้นที่สู่การเป็นจุดหมายปลายทางการท่องเที่ยวคุณภาพสูงจังหวัดบุรีรัมย์ กิจกรรมที่ ๑: เที่ยวบุรีรัมย์ ๓๖๕ วัน อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์” โดยร่วมกับจังหวัดบุรีรัมย์ สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดบุรีรัมย์ และอำเภอลำปลายมาศ เพื่อประชาสัมพันธ์สถานที่ท่องเที่ยวของจังหวัดบุรีรัมย์ให้เป็นที่รู้จัก กระจายรายได้สู่ชุมชน และบูรณาการการทำงานด้านการท่องเที่ยวในระดับพื้นที่สู่ระดับนานาชาติ โดยมีกิจกรรม อาทิ การทำผ้าบาติกเขียนลายสีธรรมชาติ ณ ชุมชนท่องเที่ยววิสาหกิจบ้านหินโคน อ.ลำปลายมาศ เมื่อวันที่ ๑๙ ส.ค. ๒๕๖๙

ด้านการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ให้ความรู้แนวคิดพลังงานสะอาด นายมโนชญ์ เทศอินทร์ นางสาวกันยา เขื่อนแก้ว วุฒิอาสาฯ จ.พะเยา และนายทองคำ เข็มทองคำ วุฒิอาสาฯ จ.สุโขทัย เป็นวิทยากรบรรยาย หัวข้อ “แนวคิดพลังงานสะอาด การขยายและใช้เทคโนโลยีสรรพสิ่งอะตอมมิคนาโน (พลังง้วนดิน) ภายใต้โครงการพลังงานสะอาดสู่เกษตรพรีเมี่ยมด้วยเทคโนโลยีอะตอมมิคนาโน (พลังง้วนดิน) จัดโดยเครือข่ายเกษตรทฤษฎีใหม่ประยุกต์ในพื้นที่จังหวัดน่าน เชียงราย สุโขทัย ตาก และลำปาง ระหว่างวันที่ ๑๔ - ๑๗ ส.ค. ๒๕๖๙ มีผู้เข้าร่วมอบรมรวมกว่า ๔๗๔ คน

จัดทำโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช วุฒิอาสาฯ จ.นนทบุรี และเครือข่าย ทสม. อ.บางกรวย จ.นนทบุรี จัดทำโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช ตามพระราชดำริสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้าฯ ขยายผลองค์ความรู้ส่งเสริมการปลูกทุเรียนนนท์อัตลักษณ์ จ.นนทบุรี ไปสู่เด็กและเยาวชน โดยจัดกิจกรรมสร้างกระบวนการเรียนรู้ต้นแบบแก่เด็กและเยาวชนพร้อมสาระความรู้ด้านการพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน ให้เด็ก ๆ ที่ร่วมกิจกรรมได้ลงมือปฏิบัติ พร้อมหลักวิชาการ ณ โรงเรียนวัดบางไกรนอก (แย้มพร้อมอุปถัมภ์) อ.บางกรวย เมื่อวันที่ ๒๔ ส.ค. ๒๕๖๙

ด้านอื่น ๆ

เผยแพร่ประชาสัมพันธ์มรดกโลก นางมลินีนัน ณัฐศรีวัฒน วุฒิอาสาฯ จ.นครศรีธรรมราช ดำเนินรายการวิทยุ “คนไทยไม่ทนต่อการทุจริต” นำเสนอประวัติความเป็นมาของวัดพระมหาธาตุ วรมหาวิหาร นครศรีธรรมราช ที่ได้ขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลก ทาง FM 93.50 MHz ณ สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดนครศรีธรรมราช เมื่อวันที่ ๑๖ ส.ค. ๒๕๖๙

ร่วมจัดนิทรรศการเผยแพร่ผลการขับเคลื่อนงาน

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) โดยมูลนิธิพัฒนาไท (มพท.) ร่วมกับวุฒิอาสาธนาคารสมอง ร่วมจัดนิทรรศการเผยแพร่ผลการขับเคลื่อนงานของวุฒิอาสาธนาคารสมองและเปิดโอกาสให้ประชาชนเรียนรู้ผ่านการลงมือปฏิบัติจริง ประกอบด้วย **งานเทรนด์ความยั่งยืนประจำปี ๒๐๒๗** (Sustrends 2027) ผ่านกิจกรรม “Live Volunteer” ถ่ายทอดแนวคิดด้านสิ่งแวดล้อมและการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า ประกอบด้วย **“ภาชนะรักษ์โลกจากใบไม้แห้ง”** โดยนายครรชิต เข็มเฉลิม วุฒิอาสาฯ จ.ฉะเชิงเทรา นำวัสดุธรรมชาติใกล้ตัวมาแปรรูปเป็นภาชนะทดแทนพลาสติกและโฟม และ **“ตุ๊กตาถ่านดับกลิ่น”** โดยนางพยุง ใบแย้ม วุฒิอาสาฯ จ.กาญจนบุรี เพิ่มมูลค่าให้เศษถ่านและผงถ่านเหลือใช้ในครัวเรือนด้วยแนวคิดการใช้ซ้ำอย่างสร้างสรรค์ (Upcycling) ณ Paragon Hall สยามพารากอน กทม. เมื่อวันที่ ๔ ส.ค. ๒๕๖๙

งาน Social Development Expo 2026 (SDX 2026) ภายใต้แนวคิดการสร้างหุ้นส่วนเพื่อพัฒนาทุนมนุษย์ทุกช่วงวัย โดยวุฒิอาสาฯ ได้นำผลงานมาจัดแสดง สาธิต และถ่ายทอดแก่ผู้เข้าร่วมงาน ได้แก่ **“สิ่งประดิษฐ์ในขวดแก้ว”** โดยนายอำพร ทองนุช นายประยูร เฉลิมทรง และนายประเสริฐ เทศพันธ์ วุฒิอาสาฯ จ.สมุทรสงคราม **“การทำพวงมาลัยจากกระดาษสา”** โดยนางสวรส สุทธิประภา วุฒิอาสาฯ จ.นนทบุรี และ **“การประดิษฐ์ตุ๊กตาดับกลิ่นจากถ่านและผงถ่านเหลือใช้”** โดยนางพยุง ใบแย้ม วุฒิอาสาฯ จ.กาญจนบุรี ณ อาคารอิมแพ็ค ชาเลนเจอร์ ฮอลล์ ๒ เมืองทองธานี ระหว่างวันที่ ๒๑ – ๒๓ ส.ค. ๒๕๖๙

ขอเชิญชมภาพยนตร์สั้นเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ
เกี่ยวกับธนาคารสมองและวุฒิอาสาธนาคารสมอง
เรื่อง **เกษียณแล้ว...จะทำอะไร !!** จาก YouTube ธนาคารสมอง มูลนิธิพัฒนาไท

ช่องทางการติดต่อ และประชาสัมพันธ์ธนาคารสมอง

LINE

● ธนาคารสมอง มูลนิธิพัฒนาไท ●

วุฒิอาสาฯ ท่านใดต้องการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์งาน องค์ความรู้ รวมทั้งข้อคิดเห็นต่าง ๆ สามารถส่งมาที่
กองยุทธศาสตร์การพัฒนาความเสมอภาคและความเท่าเทียมทางสังคม สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
๙๖๒ ถนนกรุงเกษม แขวงวัดโสมนัส เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพฯ ๑๐๑๐๐ หรือ

brainbank@nesdc.go.th ๐-๒๒๘๐-๔๐๘๕ ต่อ ๓๕๑๒, ๓๕๑๖, ๓๕๒๔

ชำระค่าฝากส่งเป็นรายเดือน
ใบอนุญาตที่ ๑๔/๒๕๒๑
ปณฝ.ทำเนียบรัฐบาล

เหตุขัดข้องที่นำจ่ายผู้รับไม่ได้
- ❑ ๑. จ่าหน้าไม่ชัดเจน
- ❑ ๒. ไม่มีเลขที่บ้านตามจ่าหน้า
- ❑ ๓. ไม่ยอมรับ
- ❑ ๔. ไม่มีผู้รับตามจ่าหน้า
- ❑ ๕. ไม่มารับภายในกำหนด
- ❑ ๖. เลิกกิจการ
- ❑ ๗. ย้ายไม่ทราบที่อยู่ใหม่
- ❑ ๘. อื่นๆ

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
ธนาคารสมอง กองยุทธศาสตร์การพัฒนาความเสมอภาคและความเท่าเทียมทางสังคม
๙๖๒ ถนนกรุงเกษม แขวงวัดโสมนัส เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพฯ ๑๐๑๐๐
โทรศัพท์ ๐-๒๒๘๒-๙๙๖๗, ๐-๒๒๘๐-๔๐๘๕ ต่อ ๓๕๑๒, ๓๕๑๖, ๓๕๒๔ เว็บไซต์ https://brainbank.nesdc.go.th